

VAASAN AMMATTIKORKEAKOULU
VASA YRKESHÖGSKOLA
UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Sanna Somppi

YHTEISTYÖTÄ LAPSEN PARHAAKSI

Tyytyväisyyskysely Nummen koulun aamu- ja iltapäivätoimintaan
osallistuville lapsille ja heidän vanhemmilleen

Sosiaali- ja terveysala

2013

VAASAN AMMATTIKORKEAKOULU
Sosiaalialan koulutusohjelma

TIIVISTELMÄ

Tekijä	Sanna Somppi
Opinnäytetyön nimi	Yhteistyötä lapsen parhaaksi Tyytyväisyyskysely Nummen koulun aamu- ja iltapäivätoimintaan osallistuville lapsille ja heidän vanhemmilleen
Vuosi	2013
Sivumäärä	55 + 4 liitettä
Ohjaaja	Hans Frantz

Opinnäytetyön tavoitteena oli selvittää nimettömän kyselylomakkeen avulla vanhempien ja lasten tyytyväisyyttä Nummen koulun aamu- ja iltapäivätoimintaan. Mielipiteiden avulla saatiin selville mikä toiminnassa on hyvin ja missä olisi kehitettävää. Tavoitteena oli saada mahdollisimman monipuolisia näkökulmia, joten tästä syystä kyselylomakkeessa oli oma osuus aikuisille ja lapsille.

Tutkimus toteutettiin Ristikassa, jossa toimii Nummen koulun aamu- ja iltapäivätoiminta. Kyselylomakkeet jaettiin 33:lle lapsen vanhemmalle ja vastauksia saatiin 21. Vastausprosentti oli 63,6. Yksi lomakkeista oli kokonaan lapsen täyttämä, joten se jätettiin kokonaan tutkimuksen ulkopuolelle. Täten tuloksissa huomioitu vastausprosentti oli 60,6. Kyselylomakkeen ensimmäinen sivu oli saatekirje, jossa kerrottiin yleisesti tutkimuksen tavoite ja lähtökohdat. Lomake sisälsi strukturoituja ja avoimia kysymyksiä.

Kyselylomakkeiden vastausten perusteella saatiin selville, että Nummen koulun aamu- ja iltapäivätoiminnan lasten vanhemmat olivat pääosin tyytyväisiä henkilökunnan ammattitaitoon, tiedonkulun sujuvuuteen ja sisällöllisten kokonaisuuksien toteutumiseen. Vanhempien mielestä aamu- ja iltapäivätoiminnalla oli positiivinen vaikutus lapsen sosiaaliseen kehitykseen. Vanhemmista oli hyvä, että lapsilla oli turvallinen paikka, jossa olla. Aamu- ja iltapäivätoiminnassa voitaisiin opettaa lapsille erilaisia käyttäytymiseen liittyviä asioita sekä käytännön taitoja.

Nummen koulun aamu- ja iltapäivätoiminnan lapset olivat tyytyväisiä aamu- ja iltapäivätoiminnan henkilökuntaan, kavereihin ja leluihin. Eniten kehitettävää lasten mielestä olisi, että aamu- ja iltapäivätoiminnassa olisi rauhallinen paikka, jossa voisi levätä, ulkoilun määrässä ja välipalassa.

Avainsanat aamupäivätoiminta, asiakastyytyväisyys, iltapäivätoiminta, kasvatuskumppanuus, moniammatillisuus

VAASAN AMMATTIKORKEAKOULU
 VAASA UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES
 Degree Program of Social Services

ABSTRACT

Author	Sanna Somppi
Title	Cooperation for the Best of the Child Satisfaction Survey among the Parents and Their Children Participating Morning and Afternoon Activities in Nummi School
Year	2013
Pages	55 + 4 Appendices
Name of Supervisor	Hans Frantz

The goal of the bachelor's thesis was to find out how satisfied the children and their parents are with the morning and afternoon activities organized by Nummi school. The survey gave information about the good sides of the activities and the development needs. The goal was to achieve as wide-ranging a perspective as possible, so for this reason there was a section both for the parents and the children in the questionnaire.

The survey was carried out at Ristikka, where the morning and afternoon activities of Nummi school are held. The questionnaire was given to 33 parents out of which 21 completed it. Response rate was 63,6. One of the questionnaires was filled entirely by the child, so it was left out of the study. Therefore the response rate taken into consideration in the study was 60,6. On the first page of the survey there was a cover letter which explained the general goal and the basis of the study. The questionnaire contained both structured and open-ended questions.

The responses showed that the parents were mostly satisfied with the personnel's professional skills, the flow of information and the contents of the activities. The parents thought that the morning- and afternoon activities had a positive impact on the child's social development. They thought it was good that the children had a safe place to be in. They were of the opinion that different kinds of behavioral-related issues and practical skills could be taught to children during morning and afternoon activities.

The children attending the morning and afternoon activities at Nummi school were content with the staff, with the children's friends and the toys. The things that needed most some development included having a peaceful place where one can rest, the amount of outdoor time and the snacks.

Keywords Morning activities, client satisfaction, afternoon activities, educational partnership, multi-professionalism

SISÄLLYS

TIIVISTELMÄ

ABSTRACT

1	JOHDANTO.....	8
2	PERUSOPETUKSEN AAMU- JA ILTAPÄIVÄTOIMINTA	9
	2.1 Aamu- ja iltapäivätoimintaa koskeva lainsäädäntö ja rahoitusperusta ...	10
	2.2 Aamu- ja iltapäivätoiminnan peruslähtökohdat ja tavoitteet	10
	2.3 Erityistä tukea ja ohjausta tarvitsevat lapset aamu- ja iltapäivätoiminnassa	11
	2.4 Maahanmuuttajataustaiset lapset aamu- ja iltapäivätoiminnassa.....	12
3	AAMU JA ILTAPÄIVÄTOIMINNAN SISÄLTÖ.....	14
	3.1 Aamu- ja iltapäivätoiminnan sisällön suunnittelu.....	14
	3.2 Aamu- ja iltapäivätoiminnan seuranta, arviointi ja kehittäminen	15
4	KOULUIKÄISEN LAPSEN PSYKOLOGINEN KEHITYS	16
	4.1 Kouluikäisen fyysinen kehitys	16
	4.2 Kouluikäisen psyykinen kehitys	17
	4.3 Kouluikäisen sosiaalinen kehitys	17
5	AAMU- JA ILTAPÄIVÄTOIMINNAN TAVOITTEET JA SISÄLLÖLLISET KOKONAISUUDET.....	19
	5.1 Kodin ja koulun kasvatustyön tukeminen.....	19
	5.2 Hyvinvoinnin, tunne-elämän ja sosiaalisen kehityksen tukeminen	20
	5.3 Eettisen kasvun tukeminen	23
	5.4 Osallisuuden, yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon edistäminen sekä sosiaalinen vahvistaminen	24
6	TUTKIMUS	26
	6.1 Tutkimuksen kohderyhmä tavoitteet.....	26
	6.2 Tutkimusprosessi	27
	6.3 Tutkimusmenetelmät.....	27
	6.4 Tutkimuksen luotettavuus ja eettisyys	28
7	TUTKIMUSTULOKSET.....	30
	7.1 Vastaajien taustatiedot	30

7.2	Henkilökunnan ammattitaito ja tiedonkulun sujuvuus	30
7.3	Aamu- ja iltapäivätoiminnan sisällöllisten kokonaisuuksien toteutuminen	35
7.4	Tilojen ja ilmapiirin viihtyvyys ja turvallisuus	37
7.5	Vapaa toiminta ja ohjattu toiminta.....	39
7.6	Aamu- ja iltapäivätoiminnan kasvatuksellinen tuki.....	40
7.7	Muu mahdollinen palaute	42
7.8	Lapsille suunnattu kyselylomake	43
8	JOHTOPÄÄTÖKSET	49
9	POHDINTA.....	51
	LÄHTEET	53
	LIITTEET	

KUVIOLUETTELO

Kuvio 1. Vastaajien sukupuolijakauma	s. 30
Kuvio 2. Henkilökunnan ammattitaito	s. 31
Kuvio 3. Tapahtumat, joihin myös vanhemmilla on mahdollisuus osallistua	s. 32
Kuvio 4. Henkilökunnan aika keskustelulle	s. 33
Kuvio 5. Tiedonkulun sujuvuus aamu- ja iltapäivätoiminnan ja kodin välillä	s. 34
Kuvio 6. Tiedonkulussa hyvää	s. 35
Kuvio 7. Sisällöllisten kokonaisuuksien toteutuminen	s. 36
Kuvio 8. Hyvää sisällöllisten kokonaisuuksien toteutumisessa	s. 37
Kuvio 9. Tilojen viihtyvyys ja turvallisuus	s. 38
Kuvio 10. Ilmapiirin viihtyvyys ja turvallisuus	s. 38
Kuvio 11. Aamu- ja iltapäivätoiminnan vaikutus lapsen kasvuun ja kehitykseen	s. 40
Kuvio 12. Arkielämän taidot	s. 41
Kuvio 13. Aamu- ja iltapäivätoiminnassa tärkeää	s. 42
Kuvio 14. Muu mahdollinen palaute	s. 43
Kuvio 15. Vastaajien sukupuoli jakauma	s. 44
Kuvio 16. Lasten mielipiteitä aamu- ja iltapäivätoiminnasta	s. 45
Kuvio 17. Mukavaa aamu- ja iltapäivätoiminnassa	s. 46
Kuvio 18. Aamu- ja iltapäivätoiminnassa ei ole mukavaa	s. 47

Kuvio 19. Aamu- ja iltapäivätoiminnassa olisi mukavaa

s. 48

LIITELUETTELO**LIITE 1.** Tutkimuslupa**LIITE 2.** Sisällölliset kokonaisuudet Nummen koulun aamu- ja iltapäivätoiminnassa**LIITE 3.** Nummen koulun aamu- ja iltapäivätoiminnan toimintasuunnitelma syksy 2012 – kevät 2013**LIITE 4.** Kyselylomake

1 JOHDANTO

Perusopetuslain mukainen aamu- ja iltapäivätoiminta on tarkoitettu 1. ja 2. vuosiluokan oppilaille sekä muiden vuosiluokkien osalta oppilaille, joilla on perusopetuslain mukainen erityisen tuen päätös. Aamu- ja iltapäivätoiminta on osa lapsen vapaa-aikaa. Aamu- ja iltapäivätoiminnassa järjestetään monipuolista toimintaa Opetushallituksen asettaminen aamu- ja iltapäivätoiminnan 2011 perusteiden mukaisesti. Ensimmäiset aamu- ja iltapäivätoiminnan perusteet Opetushallitus hyväksyi vuonna 2004.

Olen työskennellyt Vaasan kaupungissa Nummen koulun aamu- ja iltapäivätoiminnan vastaavana ohjaajana syyslukukaudesta 2012 alkaen. Kiinnostukseni tyytyväisyyskyselyn tekemiseen nousi työn kautta, sillä halusin tietää mikä toiminnassa on hyvin ja missä olisi vielä kehitettävää. Tyytyväisyyskyselyt ovat tärkeä osa toiminnan kehittämistä ja laadun parantamista. Niiden avulla saadaan tietää sellaisia asioita, joita ei muuten välttämättä tulisi tietoon. Saatujen tietojen perusteella pystytään sitten kehittämään toimintaa jatkossa ja tiedetään millaisiin asioihin toiminnassa ollaan tyytyväisiä.

Opinnäytetyöni sisältää teoria- ja tutkimusosuuden. Teoriaosuudessa on tietoa aamu- ja iltapäivätoiminnasta ja sen sisällöstä sekä lapsen psykologisesta kehityksestä. Tutkimusosuus sisälsi kyselylomakkeen, jossa oli niin lasten vanhemmille kuin lapsillekin suunnattu osuus. Kyselylomakkeen laatimisen pohjana olen käyttänyt aamu- ja iltapäivätoiminnan tavoitteita sekä sisällöllisiä kokonaisuuksia. Tutkimusosuudessa on tulkittu tyytyväisyyskyselyyn tulleita vastauksia, joista nousee esille erilaisia toimintaan liittyviä asioita.

2 PERUSOPETUKSEN AAMU – JA ILTAPÄIVÄTOIMINTA

Opetushallitus määrittelee aamu- ja iltapäivätoiminnan seuraavasti: ”Aamu- ja iltapäivätoiminnalla tarkoitetaan perusopetuslain (L628/1998) mukaista perusopetuksen oppilaille suunnattua ohjattua toimintaa, jonka kokonaisuudesta kunta vastaa. Opetushallitus päättää aamu- ja iltapäivätoiminnan tavoitteista ja keskeisistä sisällöistä antamalla toimintaa varten perusteet. Kunnan järjestäessä tai hankkiessa perusopetuksen aamu- ja iltapäivätoimintaa, sitä tulee tarjota kunnan päättämässä laajuudessa perusopetuksen ensimmäisen ja toisen vuosiluokan oppilaille sekä muiden vuosiluokkien osalta oppilaille, joilla on perusopetuslain mukainen päätös erityisestä tuesta” (Opetushallitus 2011, 5, 18.)

Vaasassa järjestetään iltapäivätoimintaa sekä aamutoimintaa tarpeen ja mahdollisuuksien mukaan. Nummen koulun lisäksi aamu- ja iltapäivätoimintaa järjestettiin syksyllä 2012 yhdessätoista suomenkielisessä koulussa sekä viidessä ruotsinkielisessä koulussa. Lisäksi yhteistyökumppaneiden ylläpitämiä aamu- ja iltapäivätoiminnan yksiköitä on neljä. (Vaasan kaupunki, Kasvatus- ja opetusvirasto 2012, 6.) Vaasan ja Vähänkyrön kuntaliitos (1.1.2013) toi mukanaan lisäksi viisi uutta suomenkielistä koulua, joissa aamu- ja iltapäivätoimintaa järjestetään (Kasvatus- ja opetusviraston tilasto, 2013).

”Kunnalla on kokonaisvastuu perusopetuksen aamu- ja iltapäivätoiminnan järjestämisestä säädösten ja määräyksen mukaisesti. Kunta päättää johtosäännössään, minkä hallintokunnan alaisuuteen toiminta sijoitetaan kuntalain (L365/1995) säännösten mukaisesti. Johtosäännössä määrätään, kuka viranhaltija tai mikä toimielin toiminnasta vastaa.” (Opetushallitus 2011, 18.)

Hallintotieteiden tohtori Uoti Asko Riitta Rajalan kirjassa Lapsen parhaaksi – tukea ja laatua aamu- ja iltapäivätoimintaan toteaa, että laadukas aamu- ja iltapäivätoiminta tukee koulun ja kodin kasvatustyötä, myönteistä kasvua tunne-elämässä sekä lapsen eettistä kasvua. Aamu- ja iltapäivätoiminta edistää lapsen hyvinvointia sekä keskinäistä tasa-arvoa. Lisäksi se edistää myös lapsen yhdenvertaisuutta yhteiskunnassa, lisää lasten osallisuutta ja ennaltaehkäisee heidän syrjäytymistään. (Rajala 2005, 9.)

2.1 Aamu- ja iltapäivätoimintaa koskeva lainsäädäntö ja rahoitusperusta

Aamu- ja iltapäivää koskevat monet lait, jotka määrittelevät erilaisia lasten aamu- ja iltapäivätoimintaa koskevia asioita. Perusopetuslaki (L1136/2003) on aamu- ja iltapäivätoimintaa koskeva laki. Se sisältää määritelmät aamu- ja iltapäivätoiminnan tavoitteista ja perusteista, järjestämisestä ja laajuudesta, arvioinnista, oikeudesta turvalliseen toimintaympäristöön ja opintososiaalisiin etuihin, henkilöstöstä ja maksuista. Laki (L504/2002) on laki lasten kanssa työskentelevien rikostaustan selvittämisestä. Laki (L986/1998) sisältää asetuksen opetustoimen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista. Asetuksessa säädetään muun muassa aamu- ja iltapäivätoiminnan ohjaajilta vaadittavasta koulutuksesta. (Opetushallitus 2010.)

”Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (L1705/2009) 5 §:n mukaan rahoitus opetus- ja kulttuuritoimen käyttökustannuksiin määräytyy laskennallisten perusteiden mukaan. Lain 5 §:n 3 a kohdan mukaan rahoitus määräytyy perusopetuslaissa tarkoitetussa aamu- ja iltapäivätoiminnassa ohjaustuntien määrän ja ohjaustuntia kohden määrätyn yksikkö-hinnan perusteella.” (Iivonen 2009, 94.)

Hallintotieteiden tohtori Uoti Asko toteaa, että valtionosuuden määräytymisessä on otettu vuodesta 2006 huomioon toteutuneet ohjaustunnit. Ohjaustunneilla tarkoitetaan aamu- ja iltapäivätoiminnan tunteja, eikä siis koulun puolella olevia oppilastunteja. Opetusministeriö vahvistaa vuosittain valtionosuuden aamu- ja iltapäivätoimintaa koskevan ohjaustunnin hinnan ja laskennalliset tuntimäärät toimintaa järjestäville kunnille, joka myönnetään valtion talousarvion rajoissa. Ainostaan niille kunnille myönnetään valtionosuutta, jotka toteuttavat perusopetuslain mukaista koululaisten aamu- ja iltapäivätoimintaa. (Rajala 2005, 10.)

2.2 Aamu- ja iltapäivätoiminnan peruslähtökohdat ja tavoitteet

Opetushallitus määrittelee aamu- ja iltapäivätoiminnan lähtökohdat ja tavoitteet seuraavasti: ”Aamu- ja iltapäivätoiminnan järjestämisen yhteiskunnallisena lähtökohtana on turvallisen kasvuympäristön tarjoaminen lapselle. Toiminnan

keskeisenä tarkoituksena on tukea lapsen kasvua ja kehitystä sekä tukea myös perhettä ja koulua niiden kasvatustehtävissä.” (Opetushallitus 2011, 5.)

”Aamu- ja iltapäivätoiminnan yleisenä tavoitteena on tukea kodin ja koulun kasvatustyötä sekä lapsen tunne-elämän kehitystä ja eettistä kasvua. Toiminnan tulee lisäksi edistää lasten hyvinvointia ja tasa-arvoisuutta yhteiskunnassa sekä ennaltaehkäistä syrjäytymistä ja lisätä osallisuutta. Tämä tavoite velvoittaa kaikkia aamu- ja iltapäivätoiminnan järjestämisessä ja toteuttamisessa mukana olevia.” (Opetushallitus 2011,8.)

Aamu- ja iltapäivätoiminta on osa lasten vapaa-aikaa, joten tärkeää on antaa lapselle monipuolisesti virikkeitä erilaisiin toimintoihin sekä järjestää myös ohjattua toimintaa. Aamu- ja iltapäivätoiminnan henkilökunnan tehtävänä on huolehtia, että toiminnot ovat ikätasolle sopivia sekä ohjata heitä erilaisissa käyttäytymis- ja toimintamalleissa. Lasten mielipiteiden huomioiminen ja lapsilähtöisyys toiminnassa tulee ottaa huomioon toimintaa suunniteltaessa. Aamu- ja iltapäivätoiminnan ohjaajat tekevät yhteistyötä koulun kanssa. Lapsilla on mahdollisuus tehdä läksyt aamu- ja iltapäivätoiminnassa. Aamu- ja iltapäivätoiminnan ohjaajat ovat velvollisia ilmaisemaan huolensa lapsesta. Aamu- ja iltapäivätoiminnan ohjaajat voivat vahvistaa lapsia sosiaalisesti esimerkiksi siten, että he puuttuvat erilaisiin kiusaamistilanteisiin ja opettaa lapsia olemaan kaikkien kanssa kavereita sekä ottamaan mukaan leikkeihin.

2.3 Erityistä tukea ja ohjausta tarvitsevat lapset aamu- ja iltapäivätoiminnassa

Opetushallituksen ylitarkastaja Koivula Pirjo on todennut, että lain mukaan oppilas siirretään tai otetaan erityisopetukseen, jos hänelle ei vammaisuuden, sairauden, kehityksen viivästymisen tai tunne-elämän häiriön tai muun niihin verrattavan syyn vuoksi voida antaa opetusta muulla tavoin. Oppilaasta tehdään hallinnollinen päätös, jota varten hankitaan oppilaan oppimisedellytyksiä kuvaava lausunto esimerkiksi psykologilta, lääkäriltä tai sosiaalityöntekijältä. Oppilaan huoltajan kanssa neuvotellaan asiasta ja oppilaalle laadintaan henkilökohtaisen opetuksen järjestämistä koskeva suunnitelma, eli HOJKS. (Rajala 2005, 80.)

Moniammatillisuus ja tietojen jakaminen on siis aina lapsen etua ajatteleva toimintatapa. Aina kuitenkin pitää olla kirjallinen lupa vanhemmilta erilaisten tietojen vaihtamiseen. Huoltajan luvalla ohjaaja voi osallistua lapsen HOJKS:n laadintaan (Vaasan kaupunki, Kasvatus- ja opetusvirasto 2012, 6).

Erityisoppilaiden aamu- ja iltapäivätoiminnassa on samat tavoitteet kuin muillakin osallistuvilla lapsilla. Lapsen yksilölliset tarpeet sekä ikä ja kehitysvaihe otetaan huomioon. (Rajala 2007,5.)

Erityistä tukea ja ohjausta tarvitseva lapsi tarvitsee tavallisesti enemmän aikuisen valvontaa, ohjausta ja apua erilaisissa toiminnoissa niin koulussa kuin aamu- ja iltapäivätoiminnassakin. Toiminnan ja ajankäytön suunnittelu sekä selkeys ovat tärkeitä kehityksessään tukea tarvitseville lapsille. Myös erilaisten tilanteiden ennakointi on tärkeä ottaa huomioon. Tilojen ja välineiden tulee olla sopivia lasten tarpeisiin. Hyvä perehdytys auttaa ohjaajien ammatillista työskentelyä tukea tarvitsevien lasten kanssa. Erityisopettaja tai oppilashuoltohenkilöstö voi antaa tukea ohjaajille konsultaatioiden avulla. Yhteistyötä tehdään myös koulun kanssa sekä ohjaajat voivat antaa tukea erilaisilla täydennyskoulutuksilla. Erityistä tukea ja ohjausta tarvitsevilla lapsilla on mahdollisuus hakea mukaan perusopetuksen aamu- ja iltapäivätoimintaan koko perusopetuksen ajan. (Opetushallitus 2011, 14 - 15.)

2.4 Maahanmuuttajataustaiset lapset aamu- ja iltapäivätoiminnassa

Maahanmuuttaja on yleiskäsite, jolla tarkoitetaan kaikkia niitä henkilöitä, jotka pysyvässä asumistarkoituksessa ovat tulleet Suomeen. Maahanmuuttajiksi kutsutaan esimerkiksi paluumuuttajia, siirtolaisia sekä joissakin tietyissä tilanteissa myös pakolaisia. (L145/2002.)

Opetushallituksen ylitarkastaja Leena Nissilä toteaa, että aamu- ja iltapäivätoiminnassa voi olla mukana esimerkiksi juuri maahan muuttaneita lapsia tai lapsia, jotka ovat syntyneet ja asuneet koko elämänsä Suomessa. Maahanmuuttajataustaisilla lapsilla voi olla siis suuria eroja suomen tai ruotsin kielen taidossa. Epäyhtenäistä aiheuttavat myös erilaiset kulttuurit, äidinkielet, koulunkäyntihistoriat sekä se kuinka paljon lapsi saa tukea koulunkäyntiinsä

kotoa. Tavoitteena maahanmuuttajaopetuksessa on yhdessä oman äidinkielen opetuksen kanssa toimia niin, että suomi lapsen toisena kielenä vahvistaa lapsen monikulttuurista identiteettiä sekä rakentaa pohjaa kaksikielisyydelle. Aamu- ja iltapäivätoiminnassa voidaan tukea maahanmuuttajataustaisen oppilaan oman äidinkielen säilymistä ja kehittymistä sekä auttaa häntä omaksumaan suomen kieltä. Todella hyödyllistä olisi, jos aamu- ja iltapäivätoiminnassa voidaan auttaa maahanmuuttajalasta kotitehtävissä. (Rajala 2005, 86 – 88.)

Nissilän mukaan on tärkeää, ettemme väheksy vanhempien roolia kasvattajana, vaikka heidän näkemyksensä eroavaisivatkin totutusta mallista esimerkiksi kasvatuksellisissa kysymyksissä. Jos kuitenkin saamme tietoon jotain sellaista minkä Suomen laki kieltää on siitä ilmoitettava lastensuojeluviranomaisille aivan kuten suomalaistenkin perheiden kanssa. (Rajala 2005, 89.)

3 AAMU JA ILTAPÄIVÄTOIMINNAN SISÄLTÖ

Opetushallitus määrittelee aamu- ja iltapäivätoiminnan sisältöä seuraavasti: ”Toiminnan sisällön tulee tukea toiminnalle asetettujen perusopetuksen aamu- ja iltapäivätoiminnan perusteiden ja kuntakohtaisen toimintasuunnitelman mukaisten tavoitteiden saavuttamista. Toiminnan järjestäjä ja toteuttaja vastaavat toimintapaikkakohtaisen sisällön ja sen toteutuksen suunnittelusta.” (Opetushallitus 2011, 12.)

Iltapäivätoimintaan saapuessa koululaisilla on takana koulupäivä, joka on lapselle vielä melko uusi ja väsyttävä asia. Tästä syystä iltapäivätoiminnan olisi hyvä sisältää touhun lisäksi myös lepoa. Tietyt rutiinit tuovat turvallisuutta ja vähentävät lasten levottomuutta. Aamu- ja iltapäivätoiminnan punaisena lankana kulkee leikki, jota kutsutaan lapsen työksi. Kouluun siirtymävaiheessa on tärkeä varjella lapsuutta ja leikkiä rohkaisten lasta leikkimään. (Jansa-Tapio 2009, 6-7.)

3.1 Aamu- ja iltapäivätoiminnan sisällön suunnittelu

Opetushallitus määrittelee aamu- ja iltapäivätoiminnan sisällön suunnittelua seuraavasti: ”Aamu- ja iltapäivätoiminnassa korostuu lasten oikeus turvalliseen lapsuuteen ja kasvuympäristöön. Toiminnan sisällön suunnittelussa otetaan huomioon lasten tarpeet ja omat toiveet. Lapsen, huoltajan ja ohjaajan keskustelu ja tiedonvaihto siitä, millainen toiminta lasta kiinnostaa ja mikä tuottaa hänelle iloa ja virkistystä, vaikuttaa toiminnan sisällön käytännön toteutukseen. Sisältöön vaikuttavat myös paikalliset olosuhteet ja kulttuuritekijät, eri vuodenaikojen tarjoamat ja muut käytännön mahdollisuudet, yhteistyö kunnan muiden toimijoiden kanssa, ohjaajien omat vahvuudet sekä toteuttajien painotukset.” (Opetushallitus 2011, 12.)

Toimintasuunnitelmassa olevat keskeiset sisällöt ohjaavat aamu- ja iltapäivätoimintaa, joita toteutetaan jokaisessa aamu- ja iltapäivätoiminnan yksikössä mahdollisuuksien mukaan. Aamu- ja iltapäivätoiminta on lapselle vapaaehtoista, joten tästä syystä lapsella on oltava mahdollisuus päättää millaiseen toimintaan hän haluaisi osallistua. Toimintaa suunniteltaessa kannattaa kuitenkin miettiä keinoja siihen, kuinka saisi passiivisimmatkin lapset mukaan toimintaan.

Jollekin ohjatulle tuokiolle ei kuitenkaan aina tarjota vaihtoehtoista toimintaa, vaan silloin jokaisen on osallistuttava. Esimerkki tällaisesta on, jos kiertävä liikunnanohjaaja tulee pitämään tuokion aamu- ja iltapäivätoimintaan. Suunnittelua kannatta jakaa isoimmista kokonaisuuksista pienempiin osaluokkiin, kuten toimintakausi, kuukausi, viikko ja tuokio. Toimintaa suunnitellaan niin ohjaajien kesken kuin myös aamu- ja iltapäivän koordinaattorin kanssa, sillä yhteinen suunnittelu auttaa jokaista sitoutumaan toimintaan. Toiminnan suunnittelussa voi hyödyntää myös koulun opetussuunnitelmaa siten että koulussa opeteltuja asioita voi aamu- ja iltapäivätoiminnassa kokeilla leikin kautta. (Eerola 2004, 25.)

3.2 Aamu- ja iltapäivätoiminnan seuranta, arviointi ja kehittäminen

Arvioinnin tarkoitus on se, että toteutetaan soveltamiskelpoista tietoa päätöksenteon ja kehittämisen tueksi. Aamu- ja iltapäivätoiminnassa arviointia voidaan toteuttaa monella eri tasolla sekä useista eri näkökulmista. Suunnittelija Heidi Harju Helsingin opetusvirastosta kuvailee, että laatu on erilaisiin arvoihin ja mielipiteisiin perustuvaa. Ensisijainen tavoite laadun kehittämisessä on luvata laadukas aamu- ja iltapäivätoiminta. Korkeimmalla tasolla se on määritelty laissa, mutta se on kuitenkin viimekädessä osa ohjaajan käytännön työtä ja se on osa päivittäistä työtä ja laadukasta johtajuutta. Laadun kehittäminen on kehittyvä ja jatkuva prosessi, jota on tasaisin väliajoin tarkasteltava uudelleen. (Rajala 2005, 91.)

Opetushallitus on asettanut valtakunnallisen kehittämisverkoston, jonka muodostavat 15 alueellista verkostoa. Alueellisen kehittämisverkoston tavoitteena on toiminnan laadun kehittäminen ja toimintamallien yhtenäistäminen sekä paikallisen ohjauksen tukeminen ja alueellisen verkostotyön kehittämien. (Koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminta.) Opetushallitus on julkaissut vuonna 2012 perusopetusta koskevat laatukriteerit, jotka tarjoavat käytännöllisen työkalun arvioimiseen. Uutena on lisätty myös perusopetuksen aamu- ja iltapäivätoiminnan ja koulun kerhotoiminnan laatukortit, jotka sisältävät kuvausosan, laadun kriteerit sekä toimintaa koskevia kysymyksiä. (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2012, 4 – 5.)

4. KOULUIKÄISEN LAPSEN PSYKOLOGINEN KEHITYS

Koulunkäynti edellyttää erilaisia psyykkisiä, fyysisiä ja sosiaalisia valmiuksia. Koulukypsyys tarkoittaa sitä, että lapsella on valmiudet selviytyä näistä vaatimuksista. (Horppu, Leppämäki & Nurmiranta 2009, 62.)

Koulun alkamisajankohtaan osuu monia muutoksia, kuten fyysisiä, psyykkisiä sekä yksilöllisyyden muutoksia, mutta ensimmäiset kouluvuodet ovat vielä kuin varhaislapsuuden jatketta. Suuria vaatimuksia lapsen sopeutumiskyvylle ja sisäisille kyvyille aiheuttaa uusi sosiaalinen yhteisö. Lapselle on kuitenkin paljon voimia vaikeuksien ja uusien vaatimusten kehittymiseen. (Dunderfelt 2011, 81.) Lasten psykologia voidaan jakaa kahteen pääalueeseen. Psykkisen kehityksen prosessin kautta lapsi analysoi ja käsittelee ongelmia. Monet ulkoiset vaikutteet, kuten perhe, yhteisö ja media muokkaavat lapsen tapaa nähdä maailma. (Psychology Campus 2013.)

4.1 Kouluikäisen fyysinen kehitys

Kouluiässä lapsen ulkomuoto muuttuu, kun maitohampaat vaihtuvat pysyviin, lapsenomaisen pyöreys häviää ja mittasuhteet muuttuvat siten, että esimerkiksi lapsen raajat kasvavat pituutta. Lasten väliset pituuserot voivat olla suuria, jopa noin 20 cm. (MLL 2013.) Lapsen kasvu riippuu ympäristö- ja geneettisten tekijöiden vuorovaikutuksesta. Ympäristötekijöillä tarkoitetaan esimerkiksi kasvuympäristöä ja geneettisillä tekijöillä perintötekijöitä. Pitkät vanhemmat saavatkin tavallisesti pitkiä lapsia. (Cole & Cole 2000, 472.)

Erytisesti liikuntaa harrastavien lasten kehonhallinta paranee sekä motoriset taidot kehittyvät vielä nopeammin kuin niiden, jotka eivät harrasta liikuntaa. Liikuntasuorituksissa pärjäämisellä on suuri merkitys koululaisen kehittyvälle minäkäsitykselle ja jo kouluiässä omaksuttu käsitys omista motorisista taidoista säilyy pitkälle aikuisuuteen. (Anttila, Eronen, Kallio, Kanninen, Kauppinen, Paavilainen 2005, 99.)

4.2 Kouluikäisen psyykkinen kehitys

Lapsen kokemusmaailma laajentuu koulun alkamisen myötä ja vaikuttaa täten positiivisesti lapsen kielelliseen kehitykseen. Kouluikäinen lapsi oppii uusia asioita, palauttaa niitä mieleensä ja hänen ajattelunsa sekä päättelytaidot kehittyvät. Kouluikäinen myös tiedostaa sen, että hänellä on useita eri rooleja esimerkiksi vanhempien tytär tai poika, harrastusryhmän jäsen tai koululainen. Kouluikäiset lapset tietävät entistä paremmin, kuinka erilaisissa vastaan tulevilla tilanteissa olisi hyvä käyttäytyä. (Anttila ym. 2005 101-102, 199 - 200)

Eriksonin psykososiaalisen kehitysteorian mukaan jokaiselle ihmisen ikäkaudelle on oma kehitystehtävänsä. Kehitystehtävä ilmenee kriisinä, joka on osattava ratkaista oikein ja kehitystehtävä tuottaa ihmiselle uudenlaisia skeemoja. Skeemoilla tarkoitetaan sitä, että käsitykset itsestä sekä maailmasta laajanevat, muokkaantuvat tai ehkä vaihtuvat. (Vexom, 2006.) Toimeliaisuuden ja ahkeruuden kehitys ovat kouluiän tärkeimmät kehitystehtävät. Lapset käyttävät paljon aikaa kehittämiseen niin kykyjä kuin taitojakin, joita ihmiset sekä kulttuuri heidän ympärillään arvostavat. Minäkäsitys, eli käsitys omasta itsestä on erityisesti yhteydessä lapsen sosiaalisiin taitoihin ja oppimiseen. Tämä johtaa siihen, että lapsi voi kokea itsensä joko toimeliaaksi ja tuotteliaaksi tai kärsiä alemmuuden ja riittämättömyydentunteesta. Erityisen keskeistä kouluiässä on lapsen itsetunnon kehitys, joka on jo aikaisempaa selkeytyneempi ja eriytyneempi. Tästä syystä kouluikäisen lapsen arviot itsestään ovat jo melko realistisia. Itsetunto saattaa kuitenkin vaihdella eri aikoina. Kouluiässä lapsen arvioihin itsestään vaikuttaa entistä enemmän se miten lapsi huomaa muiden reagoivan ja arvioivan hänen käyttäytymistään. (Anttila ym. 2005, 120, 122.)

4.3 Kouluikäisen sosiaalinen kehitys

Sosiaalinen kehitys tarkoittaa prosessia, jonka lapsi oppii ollessaan vuorovaikutuksessa muiden ympärillä olevien ihmisten kanssa. Sosiaalinen kehitys useimmiten viittaa siihen, kuinka lapsi kehittää ystävyys- ja muita suhteita sekä kuinka lapsi käsittelee erilaisia ristiriitatilanteita. Terve sosiaalinen kehitys

voi auttaa lasta kielitaidon kehittämisessä, itsetunnon kehittämisessä ja oppimistaitojen vahvistumisessa. (SCAN 2013.)

Kouluikäisten lasten sosiaaliset taidot kehittyvät enemmän kuin muissa ikävaiheissa. Alakoulun ensimmäisillä luokilla tytöt ja pojat toimivat omissa ryhmissään. (Horppu ym. 2009 62, 64.) Kouluikäiselle lapselle kaverisuhteet merkitsevät yhä enemmän. Lapsen saadessa hyväksyntää muilta lapsilta, hänen on tällöin helpompi kehittyä aloitteelliseksi ja itseensä luottavaksi myös muissa ihmissuhteissaan. Lapsi tarvitsee edelleen lisääntyneestä itsenäisyydestä huolimatta edelleen vanhemmiltaan paljon ohjausta, sillä se edistää lapsen hyvinvointia ja suotuisaa kehitystä. Kouluikäistä lasta arvioidaan leikki-ikäistä lasta enemmän tuloksen kuin yrityksen perusteella. Lapsen kanssa työskentelevillä aikuisilla on suuri vaikutus lapsen minäkäsitykseen. Tärkeä osa lapsen minäkäsityksen kehitystä on se millaista palautetta hän saa ympäristöltään onnistuessaan ja epäonnistuessaan. Lapset uskovat heille annettuun palautteeseen. Jos lapsi saa aina negatiivista palautetta hänen voi olla todella vaikeaa toimia aloitteellisenä toimijana tai pystyykö hän nauttimaan haastavien tehtävien ratkaisemisesta. (Anttila ym. 2005 111,117, 120-121.)

Helposti ryhmästä syrjäytyvät sellaiset lapset, joilla on vaikeuksia toisten lasten kanssa. Aggressiivisuuteen kuuluu sellaisten keinojen käyttäminen, joita toiset lapset eivät hyväksy. Kyseinen käyttäytyminen on toisen ihmisen vahingoittamista, kuten esimerkiksi lyömistä tai potkimista. (Horppu ym. 2009, 63.) Sosiaaliset taidot edellyttävät tunne-elämän, ajattelun ja käyttäytymisen taitoja. Tärkeimpiä asioita lapsen hyvinvoinnille ovat ystävyysuhteet, jotka ovat vastavuoroisia. Yksikin hyvä ystävyysuhde voi täten taata lapselle riittävän turvallisuudentunteen. (Anttila ym. 2005 111, 117.)

5 AAMU- JA ILTAPÄIVÄTOIMINNAN TAVOITTEET JA SISÄLLÖLLISET KOKONAISUUDET

Aamu- ja iltapäivätoiminnan tavoitteet ovat kodin ja koulun kasvatustyön tukeminen, hyvinvoinnin, tunne elämän ja sosiaalisen kehityksen tukeminen, eettisen kasvun tukeminen, osallisuuden yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon edistäminen sekä sosiaalinen vahvistaminen. Aamu- ja iltapäivätoiminnan sisällölliset kokonaisuudet ovat eettinen kasvu ja yhdenvertaisuus, leikki ja vuorovaikutus, liikunta ja ulkoilu, ruokailu ja lepo, kulttuuri ja perinteet, käden taidot ja askartelu, kuvallinen, musiikillinen, kehollinen ja kielellinen ilmaisu, mediataidot, arkiaskareet, elinympäristö ja kestävä elämäntapa. (Opetushallitus 2011, 4, 13.) Liitteessä (**LIITE 2.**) on tietoa siitä, miten sisällölliset kokonaisuudet toteutuvat Nummen koulun aamu- ja iltapäivätoiminnassa ja (**LIITE 3.**) millainen on Nummen koulun aamu- ja iltapäivätoiminnan toimintasuunnitelma syys- ja kevätlukukaudella 2012 – 2013.

5.1 Kodin ja koulun kasvatustyön tukeminen

Ohjaajilla on ammatillinen vastuu lapsen kasvatuksesta, mutta ensisijainen vastuu on kuitenkin huoltajilla. Aamu- ja iltapäivätoiminta tukee koulun kasvatustyötä ja tärkeänä osana ohjaajien työtä on kasvatuskumppanuus. Kasvatuskumppanuus tarkoittaa sitä, että ammattikasvattajat ovat yhdessä huoltajien kanssa sitoutuneet toimimaan lapsen kehityksen, kasvun ja oppimisen tukena. Kasvatuskumppanuuteen ja yhteistyöhön perustuva kasvatusta auttaa parhaan mahdollisen kasvatustuloksen saavuttamisessa. Myös lapsen kannalta ajateltuna on tärkeää, että häntä kasvattavat aikuiset vetävät niin sanotusti yhtä köyttä. Toiminnan kannalta on välttämätöntä koulun ja aamu- ja iltapäivätoiminnan välinen yhteistyö.

Yhteistyötä edistäviä tekijöitä ovat lasten kanssa työskentelevien aikuisten säännöllinen tapaaminen, Wilma-ohjelma, sekä yhteisesti sovitut käytänteet ja sopimukset. Lisäksi muita yhteistyömuotoja voivat esimerkiksi olla yhteiset vanhempainillat tai vartit, koulunkäynninohjaajien yhteiskäyttö tai ohjaajien osallistuminen tarvittaessa oppilashuoltoryhmän kokouksiin. Lapsikohtainen tarvittava yhteistyö on mahdollista vanhempien antamalla luvalla. Yhteistyötä

tehdään tarvittaessa koulujen, päiväkotien, koulupsykologien, koulukuraattoreiden, erityislastentarhanopettajien tai neuvoloiden kanssa. (Vaasan kaupunki, Kasvatus- ja opetusvirasto 2012, 8-9.)

Aamu – ja iltapäivätoiminnan henkilökuntaa koskee vaitiolovelvollisuus, joka on säädetty laissa (L559/1994) terveydenhuollon ammattihenkilöistä. Vaitiolovelvollisuudella tarkoitetaan sitä, että sivullisille ei saa ilman lupaa ilmaista yksityisen tai perheen salaisuutta, josta työntekijä on tehtävänsä perusteella saanut tiedon. Tämä salassapitovelvollisuus säilyy myös sen jälkeen, kun ammatinharjoittaminen on päättynyt. (Valvira, 2013.)

Hyvän kokonaiskuvan saamiseksi tarvitaan monta näkökulmaa siitä, mikä auttaa asiakasta pääsemään parhaaseen mahdolliseen lopputulokseen. Moniammatillisella yhteistyöllä tarkoitetaan sosiaali- ja terveysalalla tehtävässä asiakastyössä eri asiantuntijoiden työskentelyä. Tarkoituksena on huomioida asiakkaan kokonaisuus. Jokaisella moniammatilliseen työryhmään kuuluvalla alan ammattilaisella on oma tietotaitonsa, jonka hän voi tuoda esille. (Isoherranen 2005, 14.) Aamu ja iltapäivätoiminnassa pyritään moniammatilliseen yhteistyöhön, joka toimisi mahdollisimman laajasti lapsen hyvinvoinnin turvaamiseksi. Tavoitteena on tukea lapsen sekä perheen arkea sekä ohjata erilaisiin tukitoimiin mahdollisimman varhaisessa vaiheessa. Vaasassa yhteistyötä tehdään eri kunnallisten hallintokuntien sekä eri toimijoiden kanssa. Toimintaa suunnitellaan ja toteutetaan yhdessä kulttuuri-, vapaa-ajan-, teknisen-, ja sosiaalitoimen sekä myös ruokapalvelun kanssa. Vastuu tapaturmasta on aina sillä hallintokunnalla, joka toimintaa järjestää. (Vaasan kaupunki, kasvatus- ja opetusvirasto 2012, 9.)

5.2 Hyvinvoinnin, tunne-elämän ja sosiaalisen kehityksen tukeminen

Aamu- ja iltapäivästä on tavoitteena muodostaa ehjä kokonaisuus, jossa auttavat koulun ja aamu- ja iltapäivätoiminnan välinen yhteistyö sekä tarvittaessa moniammatillinen yhteistyö. Aamu- ja iltapäivätoiminnassa on tärkeää, että jokainen lapsi kokee olevansa arvostettu ja hyväksytty Kasvuympäristö aamu- ja iltapäivätoiminnassa on oltava kiireetön ja turvallinen. Lapsi oppii sosiaalisessa

kanssakäymisessä erilaisia taitoja, kuten vastavuoroisuutta ja selvittämään erimielisyyksiä myönteisin keinoin. Lapsen itsetunnon kehitystä tukevat rohkaisu ja kannustaminen korostaen onnistumisen iloa ja osallistumisen iloa. (Opetushallitus 2011, 9.)

Aamu- ja iltapäivätoiminnassa lapsilla on mahdollisuus niin levähtämiseen ja rauhoittumiseen kuin ulkoiluun ja fyysiseen aktiivisuuteen. Välipala ja ympäristön muu viihtyvyys lisäävät lasten hyvinvoinnin kokemusta. Lisäksi aamu- ja iltapäivätoiminnassa tuetaan lasten harrastuksiin ja tutustutaan lasten kanssa erilaisiin vapaa-ajan harrastuksiin mahdollisuuksien mukaan. (Opetushallitus 2011, 9.)

Asioita ei opita leikissä suoraan, vaan oppiminen piilee leikin prosessissa (Helenius, Hintikka & Vähänen 2004, 56). Leikki on lapselle vapaaehtoista, säännönmukaista ja kuvitteellista toimintaa. Leikissä lapsi kokoaa esineitä ja ilmiöitä ulkomaailmasta ja käyttää niitä yhdistäen vaikutelmia henkilökohtaisesta ja ulkoisesta todellisuudesta. Lapsi ei leiki oppiakseen, mutta hän kuitenkin oppii leikkiessään. Leikki on lapselle hyvä ja kestävä tapa oppia, mutta sen on kuitenkin tapahduttava lapsen ehdoilla; aito leikki omaehtoista ja itseohjautuvaa. (MLL 2013.)

Paljon leikki ideoihin ja niiden toteuttamiseen vaikuttavat leikkikaverit. Yksin leikkivä lapsi ei joudu tekemään kompromisseja, sillä hän saa päättää kaikesta itse. Vaativia tehtäviä saattavat usein olla leikistä päättäminen sekä roolijako, sillä roolijaossa on kysymys vallasta ja hierarkiasta. Moni roolijakoon liittyvä keskustelu loppuu siihen, että joku lähtee leikistä. (MLL 2013.) Henkilökohtaiset merkitykset leikissä ovat kuitenkin erilaisia lapsesta riippuen, sillä syyt leikkiin ovat yksilöllisiä. Jollekin lapselle leikin merkitys on se, että hän saa leikkiä mieleisessään roolissa. Toiselle lapselle taas se leikin merkitys on se, että leikki tarjoaa mahdollisuuden käyttää ympäristön materiaaleja, jotka liittyvät esimerkiksi rakentamiseen, askartelemiseen tai piirtämiseen. (Helenius ym. 2004, 54.)

Vuorovaikutustapahtumassa voidaan tarkastella sanallista, nonverbaalista, fyysistä viestintää ja tunneviestintää. Sanallinen viestintä tarkoittaa kielen käyttöä, nonverbaalinen viestintä sanatonta, fyysinen viestintä, eli kehon kielen viestintää. Tunneviestintään liittyy kyky päästä samalla aaltopituudelle toisen kanssa ja kokea empatiaa. (Niemi, Nietosvuori & Virikko 2006, 22.) Kouluikäisten lasten asemaa ryhmässä on tutkittu paljon niin sanotuilla sosiometrisillä mittauksilla, sosiometrinen status eli luokitus kuvaa lapsen asemaa ryhmässä. Sosiometrisen mittauksen menetelmässä kutakin lasta pyydetään mainitsemaan esimerkiksi kolme luokkakaveria, joista hän pitää eniten sekä kolme luokkakaveria, joista hän pitää vähiten. Tuloksista pystytään laskemaan lapsen suosio ryhmän keskuudessa. (Anttila 2005, 115.)

Kouluikäiset tarvitsevat päivittäistä liikuntaa, joka on terveen kasvun, kehityksen ja hyvinvoinnin edellytys. Liikunnalla on positiivinen vaikutus lapsen kokonaisvaltaiseen kehitykseen. Lapsuusiässä fyysisen aktiivisuuden määrä on kaksi tuntia päivässä, 7 – 12 – vuotiaana 1.5 – 2 tuntia päivässä. (Nuori Suomi, 2008, 18.) Monipuolinen liikunnan avulla lapsi esimerkiksi harjaannuttaa ja vahvistaa liikunnallisia perustaitojaan ja liikunta tarjoaa samalla onnistumisen elämyksiä, joka taas edistää myönteisen minäkuvan kehittymistä. (Karvonen & Lehtinen 2009, 48.)

Terveellinen välipala on tarpeellista lapsille. Lapsista 60 % -75 % syö välipala eri ikäryhmien ja tutkimusten mukaan. Aamu- ja iltapäivätoiminnassa lapsille tarjotaan monipuolinen ja terveellinen välipala, jonka avulla he jaksavat iltapäivän aina välipalaan asti. Välipalokokonaisuus on monipuolinen, kun se muodostuu viljaruuista, maitovalmisteista, kasviksista ja hedelmistä. (Wellou 2013.) Lapsi oppii ruokatottumuksensa jo lapsena ja kasvaakseen lapsi tarvitsee monipuolista ravintoa. Lapsi kuluttaa kasvuun ja liikkumiseen paljon energiaa. Ruualla on vaikutus terveyteen sillä hyvillä ravintotottumuksilla voidaan ehkäistä lyhyellä aikavälillä esimerkiksi ylipainon kehittymistä ja pitkällä aikavälillä sairastumista sydän- ja verisuonitauteihin. (Lasten hyvä arki 2013.)

Unen lisäksi tarvitaan myös lepoa ja rentoutumista. Levon ja unen tarkoitus on tärkeä tiedostaa ja ymmärtää. Hermoston ollessa liian kauan yliaktiivisessa tilassa

silloin syntyy erilaisia psyykkisiä ja fyysisiä oireita, joita ovat esimerkiksi unihäiriöt, vatsakivut, päänsärky ja masentuneisuus. (Liikuntavammojen valtakunnallinen ehkäisyohjelma, LIVE 2013.) Unentarve ala-aste ikäisellä on noin 10 tuntia. Unentarve on kuitenkin yksilöllistä toiset lapset tarvitsevat enemmän unta, kuin toiset. Unen riittävydestä kertoo nukuttua tuntimäärää paremmin se, jos lapsi herää aamulla virkeänä ja hyväntuulisena. (MLL 2013.)

Mediataidot ja niihin kasvaminen ovat osa nykyaikaa. Mediakasvatus on kasvatusta ja oppia, joka tapahtuu median parissa. Medialukutaito on kuin jatkumo, joka ei koskaan ole täydellinen. Ensisijaisena tavoitteena mediakasvatuksessa on tuottaa medialukutaitoa sekä kulttuurin toimijoita, jotka ovat medialukutaitoisia. (Kuplainen & Sintonen 2009, 15.) Suuri mediaseikkailu on opetus- ja kulttuuriministeriön tilaama mediakasvatusmateriaali, jota myös Opetushallitus on ollut kehittämässä. Materiaali on tarkoitettu esimerkiksi koululaisten aamu- ja iltapäivätoimintaan ja sen tavoitteena on vahvistaa yhteisöllisyyttä ja kehittää yhdessä tekemisen taitoja. (Opetushallitus 2013.)

Kuvallinen, musikaalinen, kehollinen ja kielellinen ilmaisu ovat osa itsensä ilmaisua, jolla tarkoitetaan erilaisia toimintoja, jolla lapsi ilmaisee itseään. Lapset ovat erilaisia ja he ilmaisevat itseään eri tavoin. Lasta tulisi kannustaa monipuoliseen itseilmaisuun ja ottaa ne huomioon esimerkiksi toiminnan suunnittelussa.

5.3 Eettisen kasvun tukeminen

Aamu- ja iltapäivätoiminnassa toiminnan eettisinä lähtökohdat löytyvät Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa. Sieltä löytyvät määritelmät perusopetuksen arvopohjasta ja kodin ja koulun kanssa yhdessä sovitusta kasvatuksellisista periaatteista ja käytännöistä. Lapset tarvitsevat aikuisen ohjausta niin eettisessä ajattelussaan kuin vuorovaikutustaidoissakin aikuisten kanssa. Eettiseen kasvatukseen liittyvissä tilanteissa hyödynnetään vuorovaikutusta ryhmän jäsenten välillä, keskustelua, esteettisiä kokemuksia ja toiminnallisuutta. Lisäksi otetaan huomioon taiteen, leikin ja liikunnan tarjoamat mahdollisuudet. Näiden opettamisessa on aikuisten antama malli, ryhmän

vuorovaikutussuhteet ja ihan arkipäivän erilaisissa tilanteissa kohdattavat eettiset kysymykset. Ongelmatilanteissa lasta ohjataan esimerkiksi sellaisiin menettelytapoihin, joilla on hän oppisi käsittelemään mahdollisia ristiriitoja myönteisesti ja ratkaisukeskeisesti. (Opetushallitus 2011, 9-10.)

Eettinen kasvun tukeminen ja osallisuuden, yhdenvertaisuuden, tasa-arvon edistäminen sekä sosiaalinen vahvistaminen ovat myös osa aamu- ja iltapäivätoiminnan tavoitteista. Aamu- ja iltapäivätoiminnassa yhdenvertaisuus tarkoittaa sitä, että kunnioitetaan lapsen omaa kieli ja kulttuuritaustaa, elämäntapaa, arvoja ja huolehditaan siitä, että kukaan ei joudu huonompaan asemaan esimerkiksi uskontonsa tai vammansa vuoksi. Samoin, kuin perusopetuksessa aamu- ja iltapäivätoiminnassakin otetaan erityisesti huomioon ne lapset, joilla on erilainen tausta. He voivat olla taustaltaan romaneja, maahanmuuttajia tai viittomakielisiä lapsia. Aamu- ja iltapäivätoimintaa voidaan monipuolistaa ja rikastuttaa tutustumalla eri kulttuureihin. Niin lasten ennakkoluulot ja voivat vähentyä ja ymmärrys lisääntyä erilaisia kulttuureja kohtaan. (Opetushallitus 2011, 10.)

5.4. Osallisuuden, yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon edistäminen sekä sosiaalinen vahvistaminen

Aamu- ja iltapäivätoimintaa toteutetaan siten, että se lisää lasten osallisuutta ja onnistumisen kokemuksia. Osallisuus, yhdenvertaisuus ja tasa-arvo ovat syrjäytymistä ja kiusaamista ennaltaehkäiseviä asioita yhdessä monialaisen yhteistyön, kuten esimerkiksi kodin ja sosiaali- ja terveyshuollon välillä. Tavoitteena on, että lapsi saa tukea, ohjausta tarpeidensa ja kehitystasonsa mukaan. Huomiota kiinnitetään erityistä tukea ja ohjausta tarvitsevien ja eri kulttuuritaustasta tulevien lasten osallisuuden edistämiseen. Aamu- ja iltapäivätoiminnassa kunnioitetaan niin lapsen kieli- ja kulttuuritaustaa kuin elämäntapaa ja arvoja. (Opetushallitus 2011,10 -11.)

Ekologinen lastenkulttuuri on osa ympäristökasvatusta, jonka toiminnan perustana kestävä kehitys on. Päämääränä on välittää arvoja, jotka ohjaavat kunnioittamaan maapallon elämää. (Suosalo & Tavasti 2008, 12.)

Erilaiset tiedolliset ja taidolliset aihepiirit ovat tärkeitä lapsen oppimiselle. Tiedollisten ja taidollisten aihepiirien kautta lapset oppivat helposti erilaisia asioita. Arkiaskareet ovat niitä pieniä töitä, joissa myös lapsi voi olla aikuisen apuna.

6 TUTKIMUS

20.09.2012 tehdyn tilastoinnin mukaan Vaasassa aamu- ja iltapäivätoimintaan osallistui yhteensä 821 lasta. Heistä 1. luokkalaisia on 490 (75 % kaikista ensimmäisen vuosiluokan oppilaista), 2. luokkalaisia 307 (49,8) kaikista toisen vuosiluokan oppilaista. Muiden vuosiluokkien (3. – 9.) erityisoppilaita oli 24 (6,4 % erityisen tuen oppilaista).

6.1 Tutkimuksen kohderyhmä ja tavoitteet

Tutkimus toteutettiin Ristikassa, jossa toimii Nummen koulun aamu- ja iltapäivätoiminta. Nummen koulun aamu- ja iltapäivätoiminta toimii Nummen koulun läheisyydessä nuorisotalo Ristikan tiloissa, joita myös nuoriso käyttää. Toiminta-ajat ja tilat ovat suunniteltu niin, että ne sopivat niin nuorten toiminnalle kuin aamu- ja iltapäivätoiminnallekin. Lasten aamu- ja iltapäivätoiminnan aukioloaika on maanantaista perjantaihin kello 7.00 - 16.00 välisenä aikana.

Tutkimuksen kohderyhmänä oli Nummen koulun aamu- ja iltapäivätoimintaan osallistuvat lapset ja heidän vanhempansa. Nummen koulun aamu- ja iltapäivätoiminnassa on paikka 45 lapselle. Hetkellä, jolloin tutkimus suoritettiin, kaikki paikat eivät olleet täynnä. Oppilaat tulevat Nummen koulun luokilta 1-3. Ryhmässä on niin erityisen tuen kuin maahanmuuttajataustaisia lapsia.

Tutkimusongelmana oli selvittää vanhempien ja lasten tyytyväisyys Nummen koulun aamu- ja iltapäivätoimintaan. Tutkimuksen päätavoitteena oli Nummen koulun aamu- ja iltapäivätoiminnan kehittäminen. Tavoitteena oli saada mahdollisimman monipuolisia näkökulmia toiminnan kehittämistä. Tästä syystä kysely kohdennettiin niin lapsille, kuin myös heidän vanhemmillensa.

Vanhemmat ja lapset saivat tuoda esille nimettömänä omia mielipiteitään ja ajatuksiaan siitä mikä on hyvin ja mikä taas ei. Näiden avulla voitiin saada uusia ideoita ja ajatuksia siihen, kuinka toimintaa voitaisiin jatkossa kehittää. Kun kyselylomakkeeseen ei tarvinnut laittaa omaa nimeään voi olla, että esille tulee myös sellaisia asioita, joita ei ole uskallettu sanoa ääneen. Tutkimuksen kautta

vanhemmat saivat tietoa aamu- ja iltapäivätoiminnan tavoitteista sekä aamu- ja iltapäivätoimintaa ohjaavista sisällöllisistä kokonaisuuksista.

6.2 Tutkimusprosessi

Tutkimuslupa-anomus (**LIITE 1.**) vietiin Nummen koulun rehtorille 22.2 ja hän allekirjoitti sen samana päivänä. Kaikki lapset koottiin samaan tilaan ja lapsille kerrottiin opinnäytetyöstä ja samalla lomakkeet jaettiin. Toista työntekijää pyydettiin merkitsemään rastin niiden lapsien kohdalle, jotka kyseisenä päivänä olivat paikalla. Näin pystyttiin tarkistamaan, että kaikki lapset saivat kyselylomakkeet. Myös vanhemmille kerrottiin kyselylomakkeesta ja heitä muistutettiin sen palauttamisesta Wilma- ohjelman kautta. (Wilma on internetissä toimiva ohjelma, jonka kautta esimerkiksi tiedotetaan koulunkäyntiin liittyvistä asioista.) Muuta henkilökuntaa ohjeistettiin, miten heidän tulisi toimia kun lomakkeita palautetaan. Kyselylomakkeet palautettiin suoraan pahvilaatikkoon, joka oli päällystetty. Mikäli joku vanhemmista tai lapsista antoi sen suoraan työntekijälle, heitä ohjeistettiin laittamaan sen suoraan laatikkoon. Lomakkeita käytiin läpi viikkopalaverissa torstaina 4.4.2013 ja tulevassa toiminnan suunnittelussa otettiin huomioon kyselylomakkeissa esille tulleita asioita.

6.3 Tutkimusmenetelmät

Tutkimus oli luonteeltaan kvalitatiivinen tutkimus, sillä se täytti kyseiselle tutkimukselle tyypillisiä ominaispiirteitä. Tiedonkeruun menetelmänä käytettiin vanhemmille annattavaa kyselylomaketta, joista toinen oli vanhemmille suunnattu ja toinen lapsille suunnattu kyselylomake. Lomakkeen ensimmäinen sivu oli saatekirje, jossa kerrottiin yleisesti tutkimuksen tavoite ja lähtökohdat. Strukturoiduissa kysymyksissä vastausvaihtoehtoja ei oltu rajattu, vastaajalla oli mahdollisuus halutessaan valita monta eri vaihtoehtoja.

Avoimissa kysymyksissä annettiin ohjeeksi vastata oman mielipiteen mukaisesti. Vastaaja oli voinut mainita samassa vastauksessa esimerkiksi kaksikin yleisintä esille tullutta asiaa, jotka sitten luokiteltiin. Lapsille suunnatussa kyselyssä mainittiin, että aikuinen voi tarvittaessa auttaa lasta kyselyn täyttämässä.

Alkuperäisissä kyselylomakkeissa oli enemmän rivejä, joihin vanhemmat ja lapset saivat kirjoittaa omia mielipiteitään.

Kvalitatiiviselle tyypillisiä ominaispiirteitä ovat muun muassa se että aineistoa kootaan todellisissa tilanteissa sekä suositaan ihmisiä tiedon keruun välineenä. Kvalitatiivisessa tutkimuksessa aineistoa tutkitaan monitahoisesti, yksityiskohtaisesti ja kvalitatiivisessa tutkimuksessa käytetään keinoja, jossa tutkittavien näkökulmat pääsevät esille sekä tutkittava kohderyhmä on valittu tarkoituksenmukaisesti. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2010, 164.)

Tiedonkeruun menetelmänä kyselylomakkeessa, niin kuin muissakin tiedonkeruun menetelmissä on omat hyvät ja huonot puolensa. Kyselytutkimuksen hyvinä puolina nähdään muun muassa sitä, että kyselylomakkeen avulla voidaan kerätä laaja tutkimusaineisto. Tämä tarkoittaa käytännössä, että tutkimukseen voidaan saada useita henkilöitä ja kyselylomakkeessa voidaan kysyä monenlaisia asioita. Huonoina puolina nähdään esimerkiksi se, että saatujen vastausten tulkinta voi osoittautua ongelmalliseksi. (Hirsjärvi ym. 2010, 195.) Kyselylomake annettiin jokaisen lapsen vanhemmalle/vanhemmille täytettäväksi. Kyselylomake tehtiin huolellisesti käyttäen niin monivalintakysymyksiä kuin avoimia kysymyksiä. Jokaiselta vanhemmalta löytyi varmasti jonkin verran tietoa aamu- ja iltapäivätoiminnan perusteista. Saatekirjeessä vanhemmille annettiin lisätietoa tutkimuksesta ja teoretiedon perusteista.

6.4 Tutkimuksen luotettavuus ja eettisyys

Tutkimuksen reliabeliusuudella tarkoitetaan mittaustulosten toistettavuutta, eli esimerkiksi jos kaksi arvioijaa päätyy samanlaiseen tulokseen. Validius tarkoittaa pätevyyttä, eli kykyä mitata juuri sitä mitä on tarkoituskin mitata. Kyselylomakkeeseen vastanneet ihmiset ovat saattaneet esimerkiksi käsittää kysymykset aivan eri tavalla, kuin tutkija on ajatellut. Tuloksia ei voida pitää tosina ja pätevinä, mikäli tutkija käsittelee saatuja tuloksia oman alkuperäisen ajattelumallinsa mukaisesti. (Hirsjärvi ym. 2010, 232.)

Opinnäytetyössä pyrittiin saamaan mahdollisimman luotettavan kokonaisuus. Tutkimuksen luotettavuutta lisäsi se, että opinnäytetyössä kuvaillaan

mahdollisimman tarkasti tutkimuksen tekemiseen liittyviä asioita. Tutkimustuloksissa esitettiin tieto mahdollisimman ymmärrettävästi ja selkeästi. Teoria ja tutkimus tukevat toisiaan. Lähteet ovat luotettavia.

Opinnäytetyön saatekirjeessä kerrotaan tarvittava teoriatausta sekä opinnäytetyön tarkoitus. Lomakkeisiin ei laitettu lasten tai heidän vanhempien nimiä, joten vastaukset eivät olleet täten tunnistettavissa. Muuta henkilökuntaa ohjeistettiin opinnäytetyöhön liittyvissä asioissa. Vanhemmille laitettiin viestiä Wilma-ohjelman kautta, jossa kerrottiin, että kyselylomakkeet tuhoaan tutkimuksen valmistumisen jälkeen.

7 TUTKIMUSTULOKSET

Kyselylomakkeet (**LIITE 4.**) jaettiin 33:lle lapsen vanhemmalle ja vastauksia saatiin 21. Kokonaisvastausprosentti oli 63,6 %. Yksi lomakkeista oli kokonaan lapsen täyttämä, joten jätin sen kokonaan tutkimuksen ulkopuolelle. Täten tuloksissa huomioitu vastausprosentti oli 60,6 %.

7.1 Vastaajien taustatiedot

Aluksi kysyttiin strukturoidulla menetelmällä vastaajan sukupuolta (**Kuvio 1.**), kyselyyn oli mahdollisuus vastata myös pariskuntana. Vastanneista naisia oli 17, miehiä 2 ja pariskuntia 1. Vastaajista naisia oli 85 %, miehiä 10 % ja pariskunta 5 %.

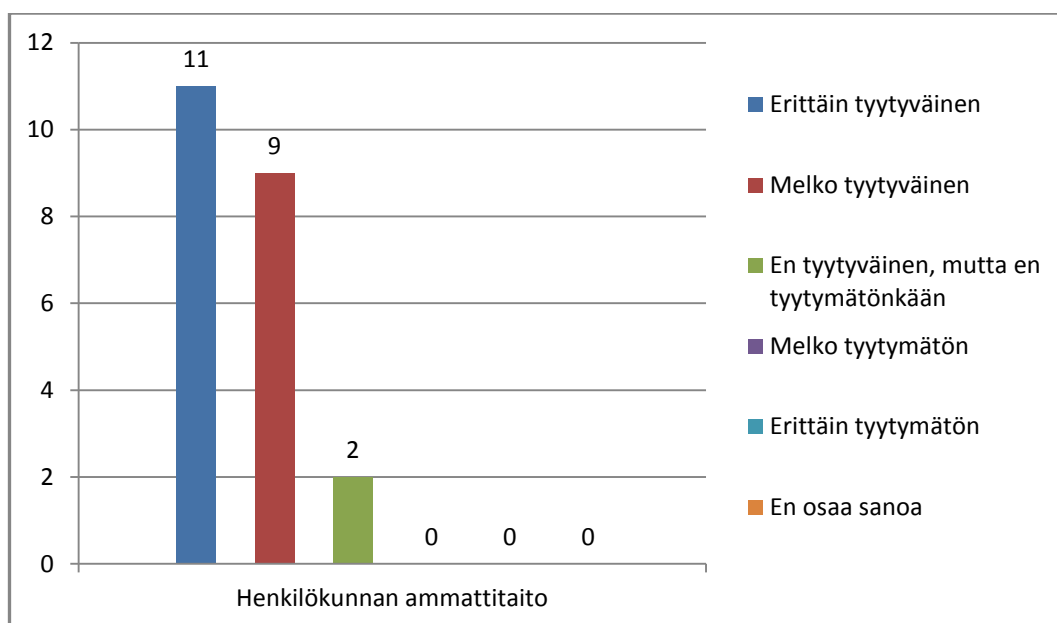
Kuvio 1. Vastaajien sukupuolijakauma.

7.2 Henkilökunnan ammattitaito ja tiedonkulun sujuvuus

Ensimmäisessä kysymyksessä kysyttiin strukturoidulla menetelmällä henkilökunnan ammattitaitoa. Kysymyksessä kuusi kysyttiin strukturoidulla menetelmällä onko aamu- ja iltapäivätoiminnassa järjestetty tarpeeksi tapahtumia, joihin myös vanhemmat ovat saaneet osallistua? Vastaajilla oli mahdollisuus kirjoittaa ehdotuksia tapahtumien järjestämiseen liittyen. Kysymyksessä seitsemän kysyttiin strukturoidulla menetelmällä onko vanhempi saanut tarpeeksi

henkilökunnalta aikaa keskustelulle? Vastaajille oli mahdollisuus kirjoittaa myös omia ideoita vanhemman ja henkilökunnan väliseen keskustelu-aikaan liittyen. Otettiin kysymyksen kuusi ja seitsemän analysoitavaksi jo tässä vaiheessa, sillä edellä mainitut kysymykset liittyivät myös osaltaan henkilökunnan ammattitaitoon. Toisessa kysymyksessä kysyttiin strukturoidulla menetelmällä mielipidettä tiedonkulun sujuvuudesta, lisäksi toisessa kysymyksessä kysyttiin avoimilla kysymyksillä mikä tiedonkulussa on tällä hetkellä hyvin ja missä olisi vielä kehitettävää.

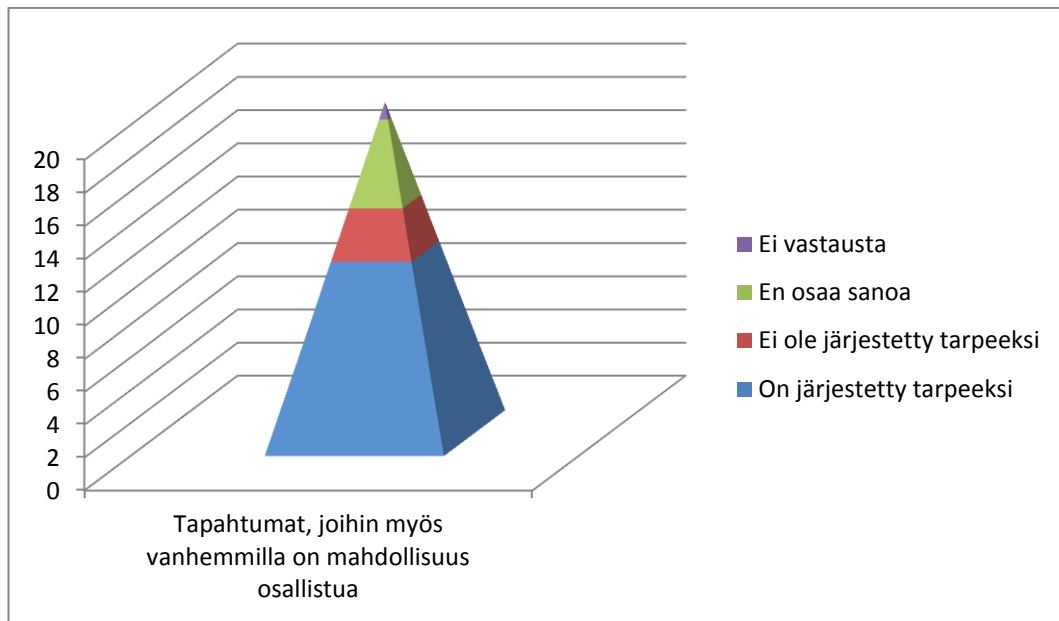
Vastaajista henkilökunnan ammattitaitoon (**Kuvio 2.**) erittäin tyytyväisiä oli vastaajista yksitoista (52,4 %), melko tyytyväisiä yhdeksän (38,1 %) ja ei tyytyväisiä, mutta ei tyytymättömiäkään yksi (4,8 %). Yksi vastaajista oli vastannut sekä erittäin tyytyväinen että melko tyytyväinen. Tämä on laskettu mukaan molempiin ryhmiin.

Kuvio 2. Henkilökunnan ammattitaito.

Vastaajien mielestä tapahtumia (**Kuvio 3.**), joihin vanhemmat ovat saaneet osallistua oli järjestetty tarpeeksi 11 (55 %) vastaajan mielestä ja kolmen (15 %) vastaajan mielestä tapahtuma ei oltu järjestetty tarpeeksi. Vastanneista viisi (25 %) ei osannut sanoa ja yksi (5 %) oli jättänyt kohdan tyhjäksi.

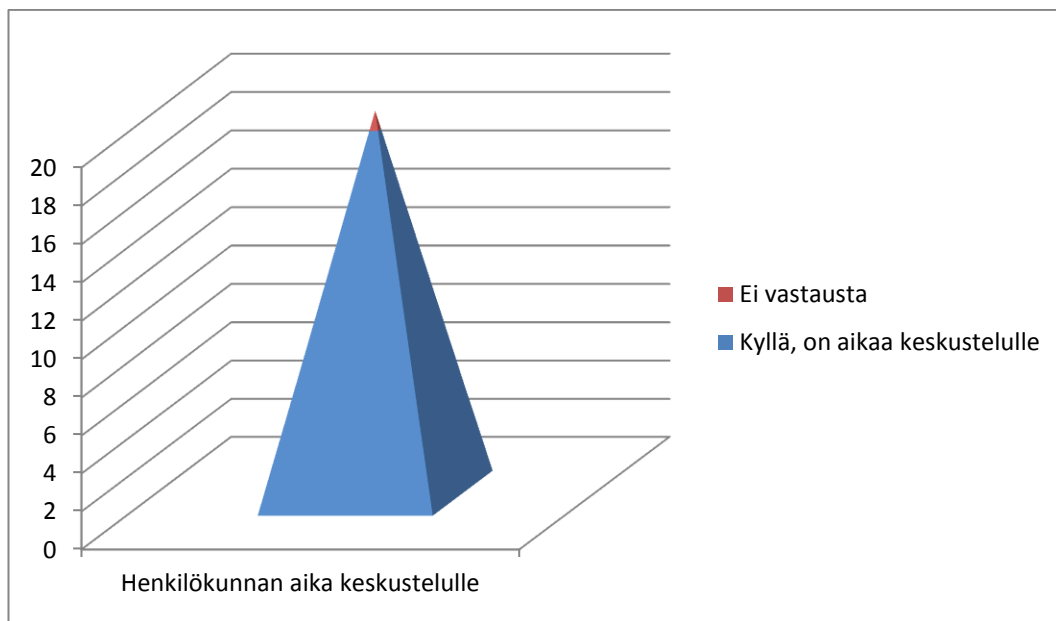
Kuvio 3. Tapahtumat, joihin myös vanhemmilla mahdollisuus osallistua

Strukturoidun kysymyksen lisäksi vastaajille annettiin mahdollisuus kirjoittaa omia ehdotuksiaan. Vastanneista viisi oli vastannut omia ehdotuksia koskevaan kohtaan. Näistä vastanneista yksi oli vastannut, ettei hänellä ole omia ehdotuksia ja, että hän on tyytyväinen.

” Seikkailut / retket / askarteluillat. ”

” Kerran kuukaudessa jotakin. ”

Kaikki vastanneet yhdeksäntoista vastaajaa (95 %) olivat sitä mieltä, että henkilökunnalla oli aikaa keskustelulle (**Kuvio 4.**) Vastaajista yksi (5 %) oli jättänyt kohdan tyhjäksi.

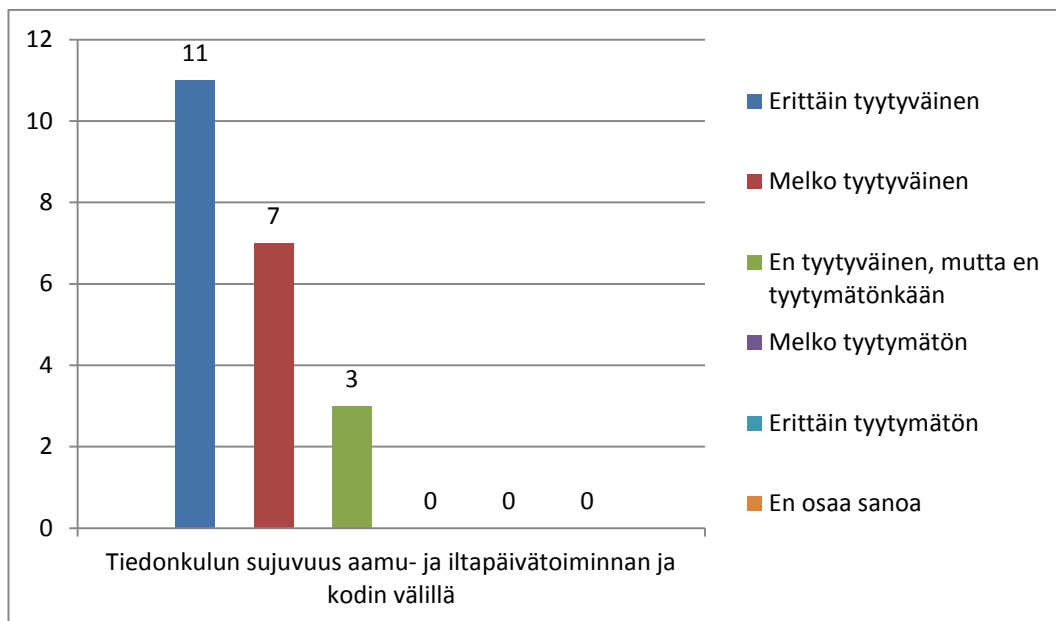
Kuvio 4. Henkilökunnan aika keskustelulle.

Strukturoidun kysymyksen lisäksi vastaajille annettiin mahdollisuus kirjoittaa omia ehdotuksiaan. Vastanneista viisi oli vastannut omia ehdotuksia koskevaan kohtaan. Näistä vastanneista yksi kertoi olevansa tyytyväinen ja hän on mielestään saanut tarpeeksi aikaa keskustella henkilökunnan kanssa lapsen liittyvistä asioista.

” Reissuvihko käyttöön. ”

” Palaveri kerran kuukaudessa tai kirje kotia. ”

Vastaajista tiedonkulun sujuvuuteen aamu- ja iltapäivätoiminnan ja koulun välillä (**Kuvio 5.**) oli erittäin tyytyväisiä yksitoista (52,4 %), melko tyytyväisiä seitsemän (33,3 %) ja ei tyytyväisiä, mutta ei tyytymättömiäkään kolme (14,3 %). Yksi vastaajista oli vastannut erittäin tyytyväinen ja en tyytyväinen, mutta en tyytymätönkään. Tämä on laskettu mukaan molempiin ryhmiin.

Kuvio 5. Tiedonkulun sujuvuus aamu- ja iltapäivätoiminnan välillä.

Vastaajien mielestä muun muassa seuraavat asiat olivat hyvin tiedonkulussa (**Kuvio 6.**): 13 vastauksessa viitattiin erilaisiin kuukausikirjeeseen sekä muihin kotiin lapsen mukana meneviin kirjallisiin tiedotteisiin.

” Kuukausitiedote. ”

” Kirjeet. ”

” Tiedotteita tulee riittävästi. ”

” Moniste on hyvä, koska asiat tulee perille. (Lapsi ei aina muista kertoa!) ”

” Tiedotteet Ristikassa tapahtuvista asioista olen saanut ajallaan (paperit, jossa on Ristikassa lähiaikoina tapahtuvia tapahtumia esimerkiksi lelupäivät liikuntapäivät ja niin edelleen. ”

Kolmessa vastauksessa mainitaan Wilma- ohjelma, jonne tiedotus siirtyi 25.2.2013 alkaen. Kuukausikirjeet ja muut kirjalliset tiedotteet lähetetään nykyään Wilma- ohjelman kautta.

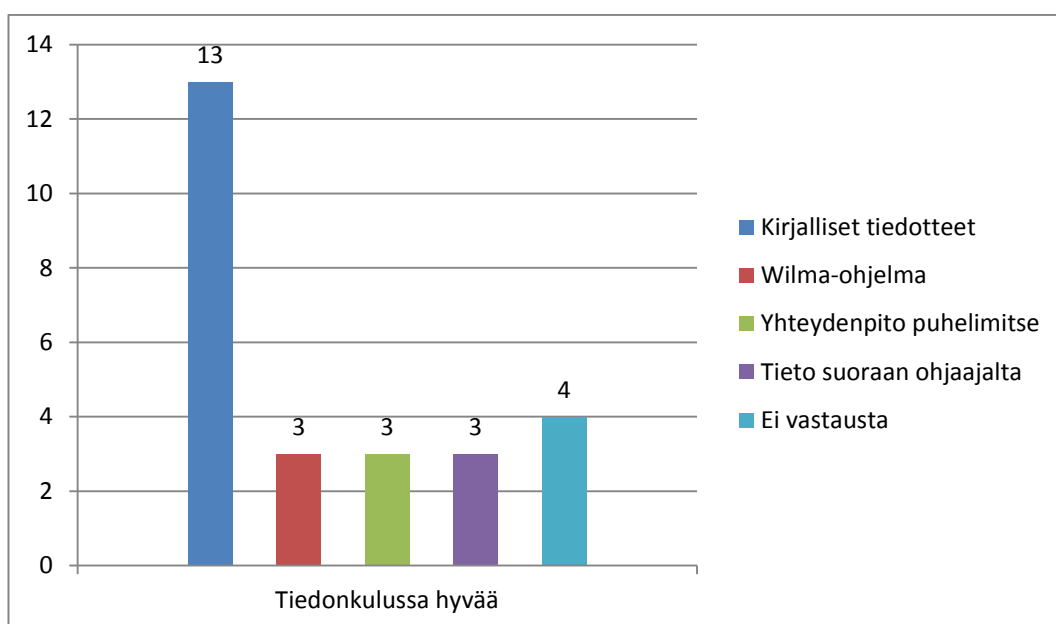
” On kiva, kun tulee kuukausitiedotteita sekä se on hyvä juttu, että myös Wilman kautta voi ottaa yhteyttä. ”

Kolmessa vastauksessa mainitaan erilainen puhelimitse pidettävä yhteydenpito, soitot ja tekstiviestit.

” Soitetaan puolin ja toisin, jos on tarvetta...”

Kolmessa vastauksessa viitattiin siihen, että vanhempi saa tietoa lapsen päivästä aamu- ja iltapäivätoiminnassa. Vastaajista neljä oli jättänyt kohdan tyhjäksi.

”... Ja tarpeen vaatiessa saamme myös tietoa päiväkulusta.”

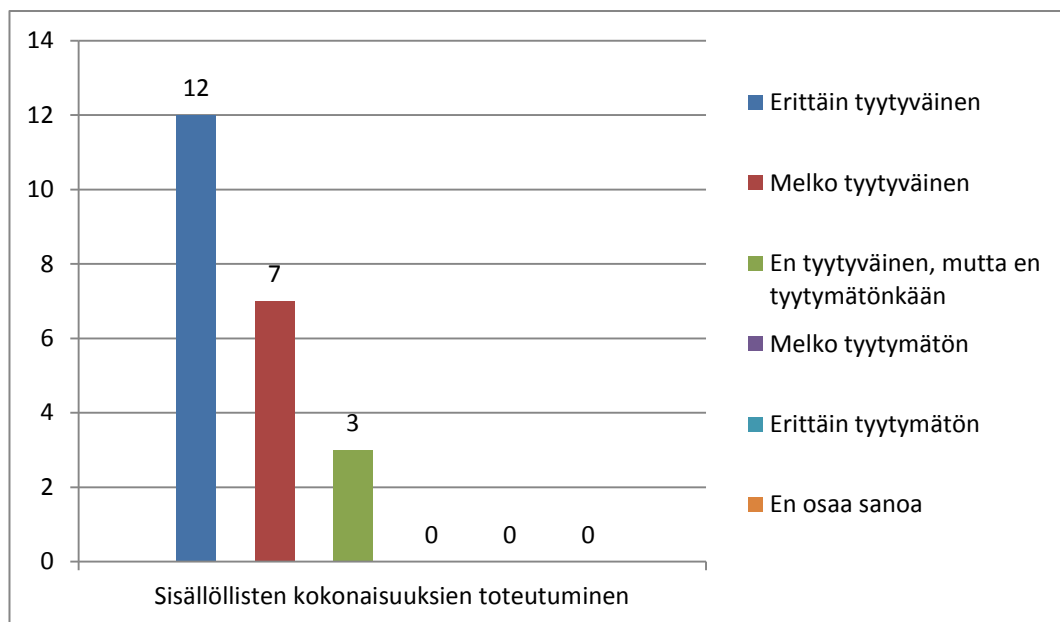
Kuvio 6. Tiedonkulussa hyvää.

Vastaajien mielestä muun muassa seuraavissa asioissa olisi tiedonkulussa kehitettävää: Vastanneista kolme mainitsi, että tiedonkulku on hyvää. Kolmessa vastauksessa kävi ilmi, että Wilma- ohjelman avulla aamu- ja iltapäivätoiminnan tiedotus nopeutui. Kirjalliset tiedotteet olivat saattaneet vahingossa jäädä lapsen reppuun, Wilma- ohjelman kautta tulevan tiedon vanhemmat saavat lukea heti kirjauduttuaan Wilmaan. Vastanneista kahdeksan oli jättänyt kohdan tyhjäksi.

7.3 Aamu- ja iltapäivätoiminnan sisällöllisten kokonaisuuksien toteutuminen

Vastaajista 12 (54,5 %) oli erittäin tyytyväisiä sisällöllisten kokonaisuuksien toteutumiseen, seitsemän melko tyytyväisiä (31,8 %) ja kolme ei tyytyväisiä, mutta ei tyytymättömiäkään (13,6 %). Yksi vastaajista oli vastannut erittäin tyytyväinen, melko tyytyväinen ja en tyytyväinen, mutta en tyytymätönkään.

Hänen vastauksensa laskettiin mukaan kaikkiin edellä lueteltuihin ryhmiin.
(Kuvio 7.)

Kuvio 7. Sisällöllisten kokonaisuuksien toteutuminen.

Kuuden vastaajan mielestä hyvin sisällöllisten kokonaisuuksien toteuttamisessa (Kuvio 8.) oli muun muassa monipuolinen ja vaihteleva toiminta.

” Riittävästi vaihtelua sisällössä. ”

” Monipuolista tekemistä. ”

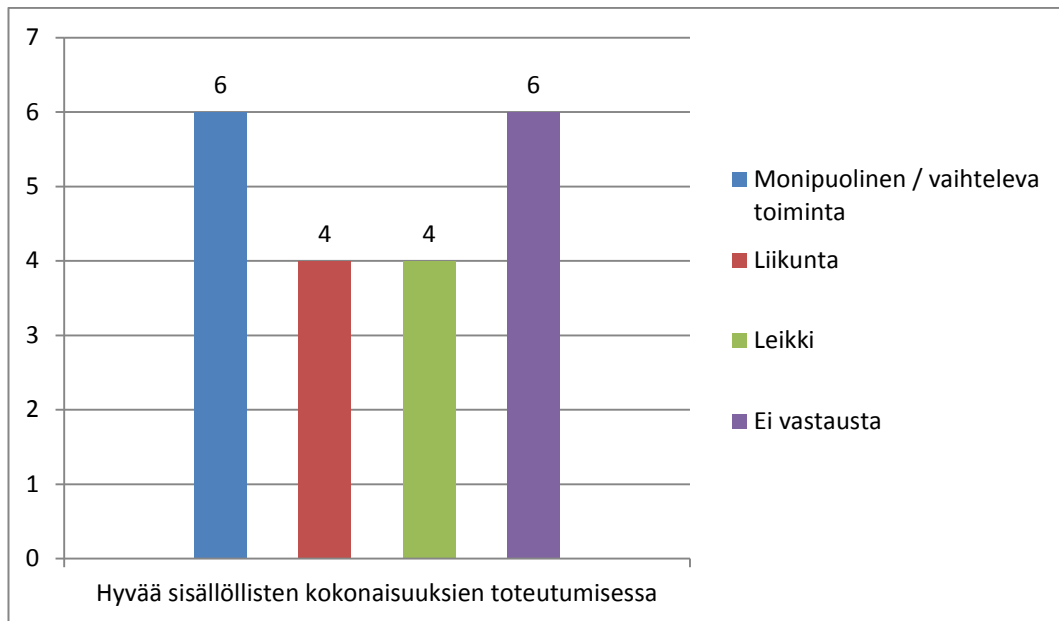
” Kotona on vaikea tietää mitä kaikkea Ristikassa on hommailtu, eli vaikea ottaa kantaa. Monipuolista toimintaa tuntusi olevan. ”

Liikunta mainittiin neljä kertaa, samoin leikki. Vastaajista kuusi oli jättänyt kohdan tyhjäksi.

”... Leikki ja liikunta mahdollisuuksia on sopivasti ja varsinkin aikaa vapaaseen leikkiin ohjelmoidun koulupäivän jälkeen. ”

” ... Ulkoilu on tosi tärkeää ja liikunta. ”

” Leikkiä saa riittävästi... ”

Kuvio 8. Hyvää sisällöllisten kokonaisuuksien toteutumisessa.

Jotain kehitettävää sisällöllisten kokonaisuuksien toteuttamisessa näki vastaajista viisi. Vastaajista yhdellä ei ollut ehdotuksia ja toinen oli tyytyväinen sisällöllisiin kokonaisuuksiin. Kolmetoista vastaajaa oli jättänyt kohdan tyhjäksi.

” Ehkä kuitenkin ohjatussa toiminnassa voisi olla nykyistä enemmän musiikillista toimintaa... ”

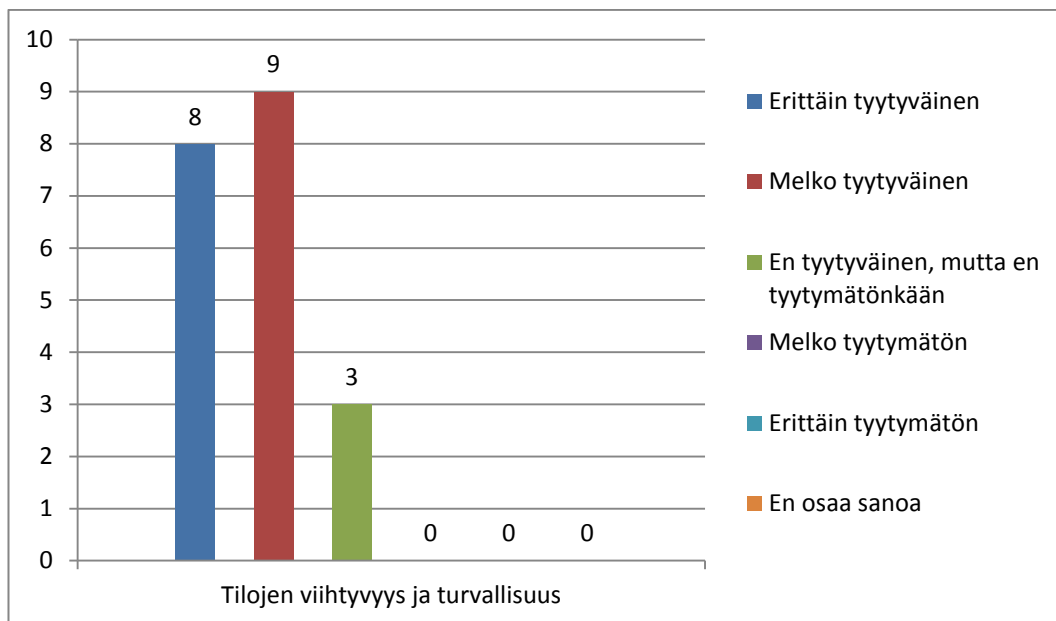
” Läksyjen teko (ei lukuläksy). ”

” Lapsen kertoman mukaan kehollinen ja kielellinen ilmaisu ja mediataidot ovat jääneet vähemmälle... ”

” Enemmän lapsi vanhempi iltoja. ”

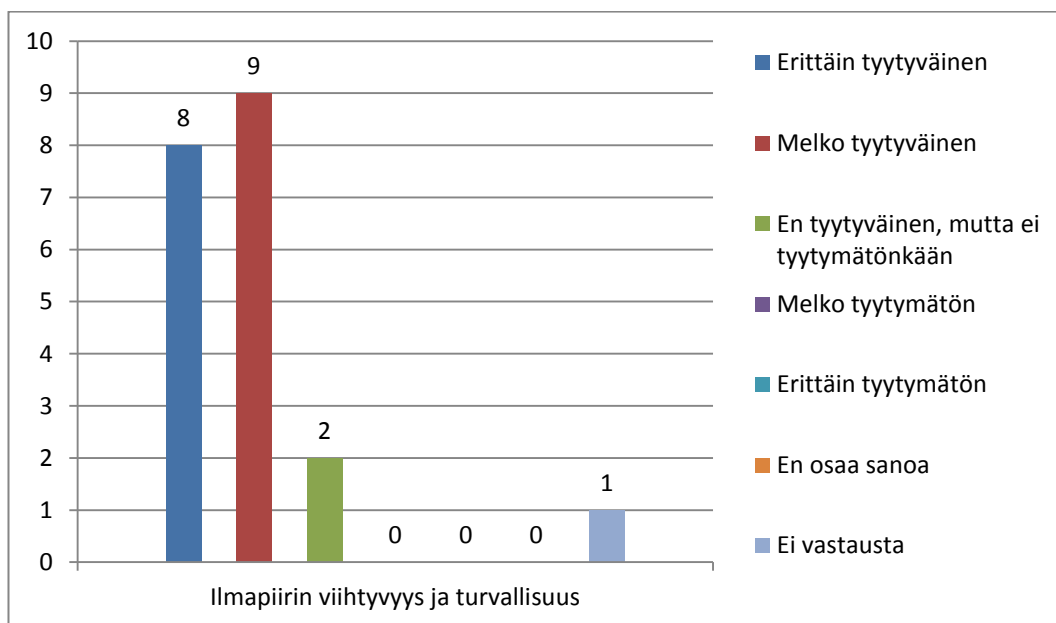
7.4 Tilojen ja ilmapiirin viihtyvyys ja turvallisuus

Vastaajista tilojen viihtyvyyteen ja turvallisuuteen (**Kuvio 9.**) oli erittäin tyytyväisiä kahdeksan (40 %), melko tyytyväisiä yhdeksän (45 %) ja ei tyytyväisiä, mutta ei tyytymättömiäkään kolme (15 %).

Kuvio 9. Tilojen viihtyvyys ja turvallisuus.

Vastaajista ilmapiirin viihtyvyyteen ja turvallisuuteen (**Kuvio 10.**) oli erittäin tyytyväisiä kahdeksan (40 %), melko tyytyväisiä yhdeksän (45 %), ei tyytyväisiä, mutta ei tyytymättömiäkään kaksi (10 %). Yksi (5 %) vastaajista oli jättänyt kohdan tyhjäksi.

Kuvio 10. Ilmapiirin viihtyvyys ja turvallisuus.

7.5 Vapaa toiminta ja ohjattu toiminta

Kysymyksessä kahdeksan kysyttiin sopivaa vapaan toiminnan ja leikin osuutta aamu- ja iltapäivätoiminnassa. Vastaajat olivat vastanneet kysymykseen niin erityyppisin vastauksin, että niitä ei teemoitettu tutkimuksen luotettavuuden vuoksi. Vastaajista neljä oli jättänyt kohdan tyhjäksi. Tässä muutama esimerkki esille tulleista vastauksista:

” Sopivasti, että lapset saavat olla vielä lapsia. ”

” Jokaisen tarpeen mukaan katsottuna. ”

” 40 % vapaa 60 % järjestetty toiminta. ”

” Saman verran, mutta ulkoilua enemmän. ”

” Halukkaille melko paljon. Haluttomia joutuu sitten erikseen houkuttelemaan mukaan, jos eivät itse keksi puuhaa. ”

” Minusta teillä on tällä hetkellä sopivasti vapaata sekä ohjattua toimintaa. ”

Kysymyksessä yhdeksän kysyttiin sopivaa ohjatun toiminnan osuutta aamu- ja iltapäivätoiminnassa. Vastaajat olivat vastanneet kysymykseen niin erityyppisin vastauksin, että ei teemoitettu. Vastaajista kuusi oli jättänyt kohdan tyhjäksi. Tässä muutama esimerkki esille tulleista vastauksista:

” Noin 2 – 3 kertaa viikossa. ”

” Jonkin verran. ”

” Ihan ok nyt. ”

” 50 % läksyjen teon jälkeen. ”

” Enemmän. ”

” Niitä on hyvä olla, mutta niihin osallistuminen ei välttämättä tarvitse olla pakollista. Kuitenkin niin, että ne jotka eivät osallistu eivät häiritse muita. ”

7.6 Aamu- ja iltapäivätoiminnan kasvatuksellinen tuki

Kysymyksessä kymmenen kysyttiin aamu- ja iltapäivätoiminnan vaikutusta lapsen kasvuun ja kehitykseen. Vastauksissa kymmenessä mainittiin erilaisia lapsen sosiaaliseen kehitykseen liittyviä asioita, kuten kaverit, erilaiset ryhmä- ja muut sosiaaliset taidot. (Kuvio 11.)

” Hyvin, koska on paljon sosiaalista toimintaa. ”

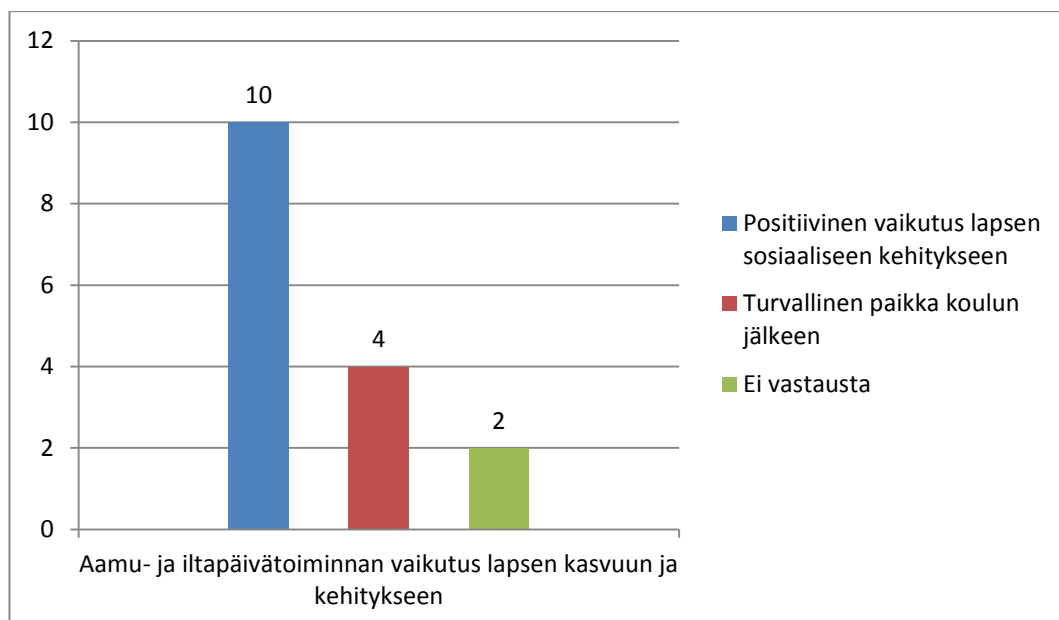
” Oppii toimimaan ryhmässä eri ikäisten lasten kanssa. ”

” Hyvin myönteisesti, saa kavereita myös muista kun oman luokan kaverit. ”

Neljässä vastauksessa kuvailtiin sitä, että lapsella on turvallinen paikka olla koulun jälkeen. Vastaajista kaksi oli jättänyt kohdan tyhjäksi.

” On tärkeää, että on turvallinen paikka missä olla ennen ja koulun jälkeen. ”

” Se antaa turvallisen paikan viettää aikaa koulun jälkeen. Se mahdollistaa sen, että lapsi saa omaan tahtiinsa itsenäistyä kotiin viettämään iltapäiviä... ”

Kuvio 11. Aamu- ja iltapäivätoiminnan vaikutus lapsen kasvuun ja kehitykseen.

Yhdennessätoista kysymyksessä kysyttiin millaisia arkielämän taitoja aamu- ja iltapäivätoiminnassa voitaisiin lapsille opettaa (Kuvio 12.). Yhdessätoista vastauksessa mainittiin erilaisia käyttäytymiseen liittyviä taidoista.

” Sosiaalisia taitoja sekä käytöstapoja ja sopeutumista erilaisiin tilanteisiin.”

” Kiusaaminen ei ole hyväksyttävää.”

” Toisten huomioon ottamista ja kuuntelemista.”

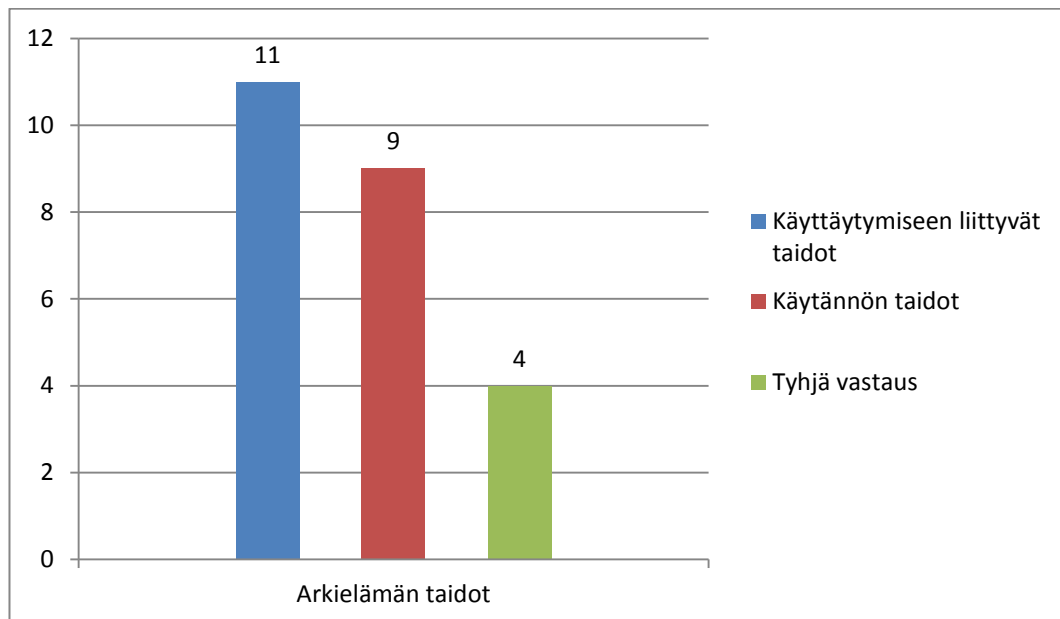
” Yhteistyötä joustavuutta...”

Yhdeksässä vastauksessa mainittiin erilaisiin käytännön taitoihin liittyvistä asioista. Vastaajista neljä oli jättänyt kohdan tyhjäksi.

” ... Ottaa esimerkiksi mukaan välipalan laittamiseen, siivoamiseen ja järjestelemiseen... Ainakin ne, jotka haluavat.”

” Esimerkiksi välipalan tekeminen itse.”

” Esimerkiksi omien astioiden, tavaroiden (lelujen) poisvieminen. Vaatteiden vieminen naulakkoon ja naulakoiden pitäminen järjestyksessä...”

Kuvio 12. Arkielämän taidot.

Kahdennessatoista kysymyksessä kysyttiin mikä vanhemman mielestä aamu- ja iltapäivätoiminnassa on tärkeää (**Kuvio 13.**). Yhdeksässä vastauksessa viitattiin joko paikan turvallisuuteen ja / tai henkilökunnan läsnäolon kautta tulevaan turvallisuuteen.

” Turva pienelle koululaiselle. ”

” Tärkeää on ohjattu / valvottu ajankäyttö koulupäivän jälkeen (ja aamulla, jos aikuinen ei kotona.) Turvallisia aikuisia, jotka pitää huolta ja auttaa kasvamaan ja kehittymään omalta osaltaan ”kunnon kansalaisiksi”. Turvallinen, helppo paikka mihin mennä sen sijaan, että olisi yksin kotona tai keksisi itse tekemisensä sillä välin, kun aikuinen töissä...”

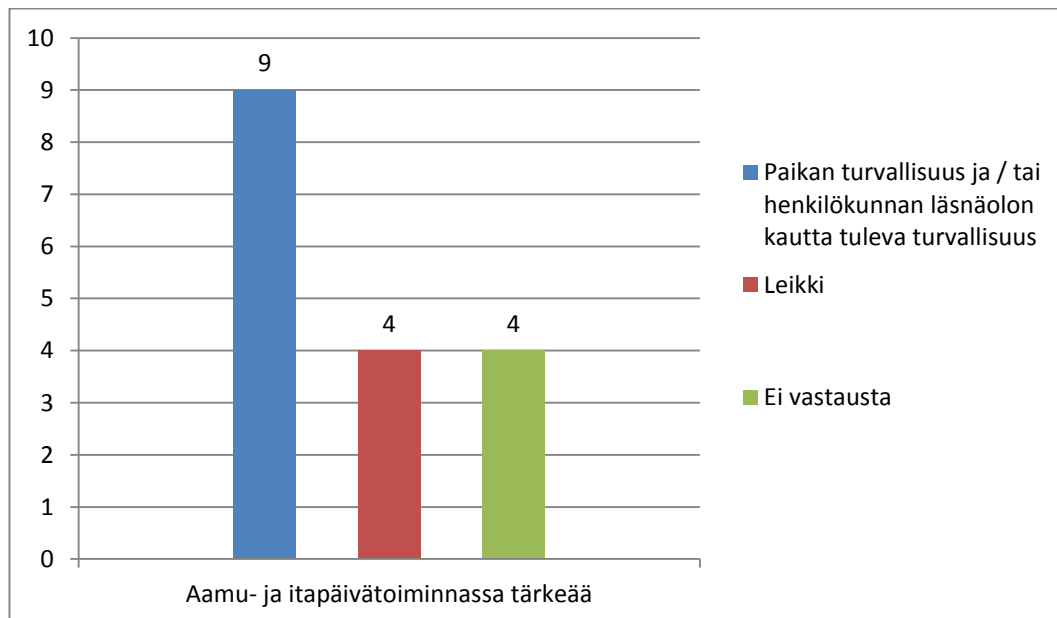
” Antaa lapselle turvallinen paikka viettää aikaa koulun jälkeen. ”

” Rauhallista ja turvallista on se, että lapsi voi luottaa aikuiseen ja aikuinen on läsnä”

Neljässä vastauksessa mainittiin leikki. Vastaajista neljä oli jättänyt kohdan tyhjäksi.

” Leikki, ulkoilu ynnä muu mikä opettaa taitoja kaikessa mahdollisessa. ”

” Lapsella turvallinen paikka, jossa voi leikkiä ja liikkua toisten lasten kanssa...”

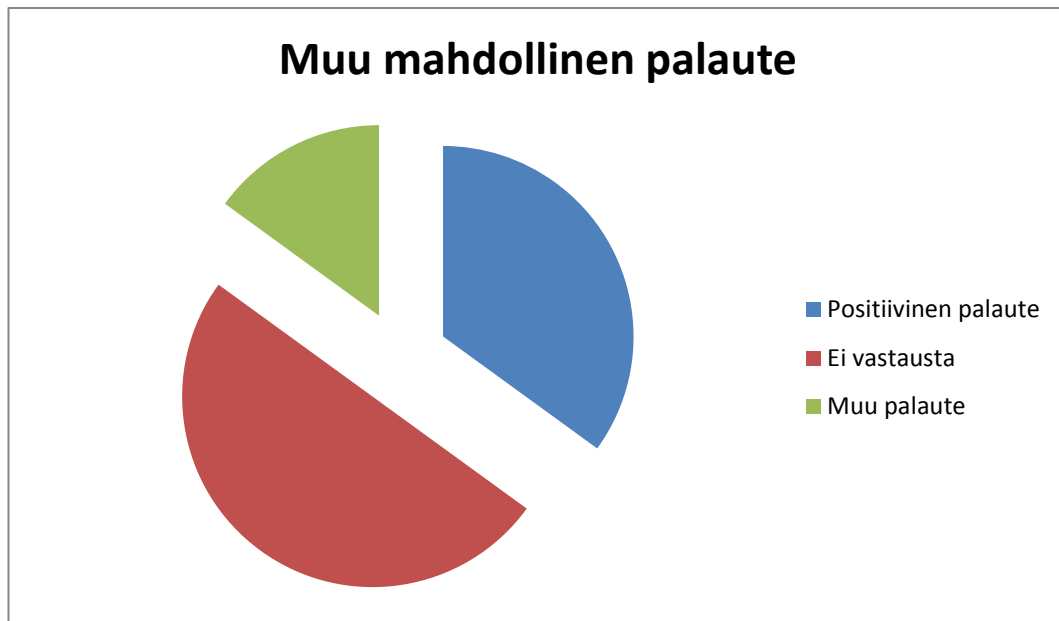

Kuvio 13. Aamu- ja iltapäivätoiminnassa tärkeää.

7.7 Muu mahdollinen palaute

Viimeisessä vanhemmille suunnatun kyselyn kohdassa vanhemmille annettiin mahdollisuus tuoda omia ajatuksiaan vapaasti esille (**Kuvio 14.**). Vastaajista

seitsemän oli antanut positiivista palautetta ja vastaajista kymmenen oli jättänyt kohdan tyhjäksi.

Kuvio 14. Muu mahdollinen palaute

” Olen tyytyväinen Ristikka toimintaan.”

” Kaikki ovat ystävällisiä, lapsi viihtyy. Ei valittamista. Toimii hyvin.”

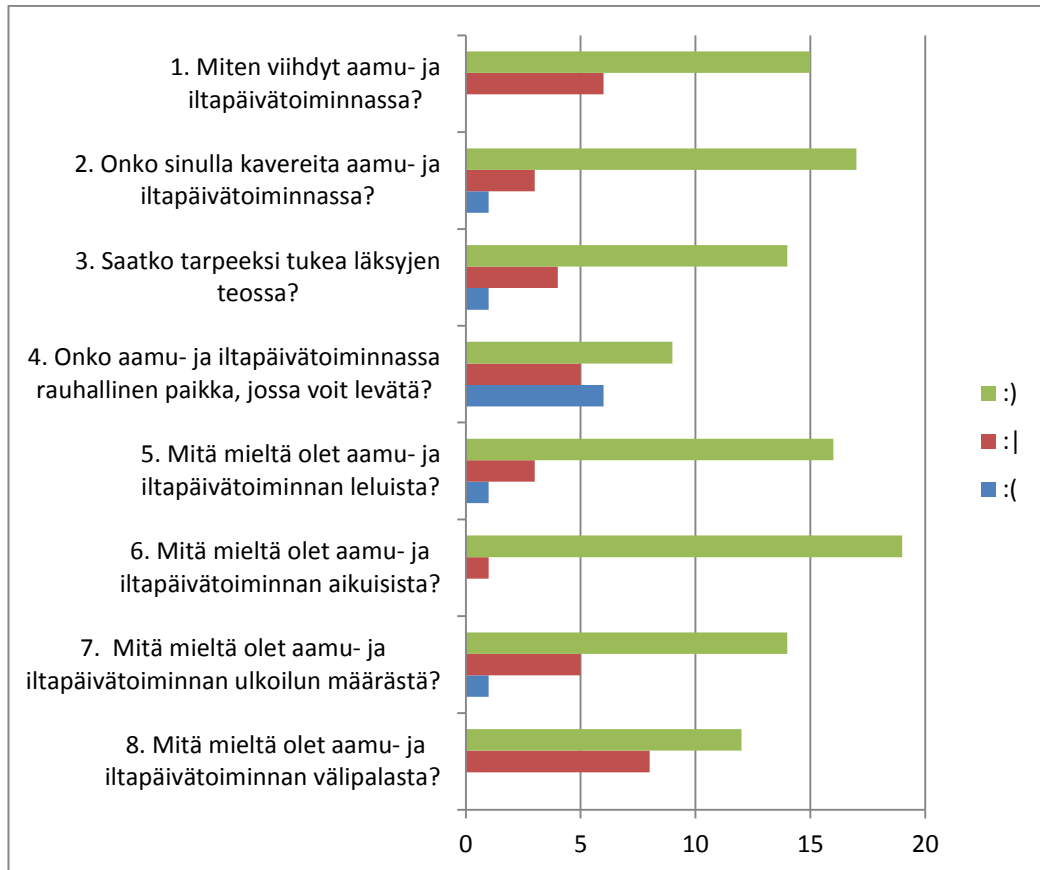
7.8 Lapsille suunnattu kyselylomake

Lapsille suunnattuun lomakkeeseen (**LIITE 4.**) vastasi yhteensä 12 (60 %) tyttöä ja kahdeksan poikaa (40 %), eli vastaajia on yhteensä kaksikymmentä 33:sta. (**Kuvio 15.**)

Kuvio 15. Vastaajien sukupuolijakauma.

Lapsille suunnatussa kyselylomakkeessa käytettiin apuna hymynaamoja, joiden avulla lasten toivottavasti oli helpompi ilmaista oma mielipiteensä asiasta. Kysymykset 1 – 5 ovat strukturoituja kysymyksiä (**Kuvio 16.**). Lapsella oli mahdollisuus laittaa rasti iloisen, neutraalin tai surullisen naaman kohtaan. Vastausvaihtoehtoja ei oltu rajattu, vaan lapsella oli mahdollisuus valita myös useampi mielipidettään kuvaava naama. Kuvio löytyy seuraavalta sivulta.

Kuvio 16. Lasten mielipiteitä aamu- ja iltapäivätoiminnasta .

Ensimmäisessä kysymyksessä vastaajista yksi vastasi sekä iloisen että neutraalin naaman. Toisessa kysymyksessä yksi vastaajista vastasi neutraalin naaman ja viittasi iltapäivätoimintaan ja surullisen naaman, jossa taas viittasi aamupäivätoimintaan. Kolmannessa kysymyksessä yksi vastaaja oli jättänyt kohdan tyhjäksi. Kahdeksannessa kysymyksessä yksi vastaaja oli huomauttanut, että ei pidä siitä, kun mennään koulun puolelle syömään. Mahdollisesti tämä on saattanut vaikuttaa myös muiden lasten valinnassa välipalaa koskien.

Kuudennessa kysymyksessä lapset saivat kuvailla, mikä on heidän mielestään mukavaa aamu- ja iltapäivätoiminnassa? (**Kuvio 17.**) Vastanneista kahdeksan mainittiin askartelu, seitsemässä leikkiminen ja viidessä kaverit. Tässä lasten vastauksista muutamia:

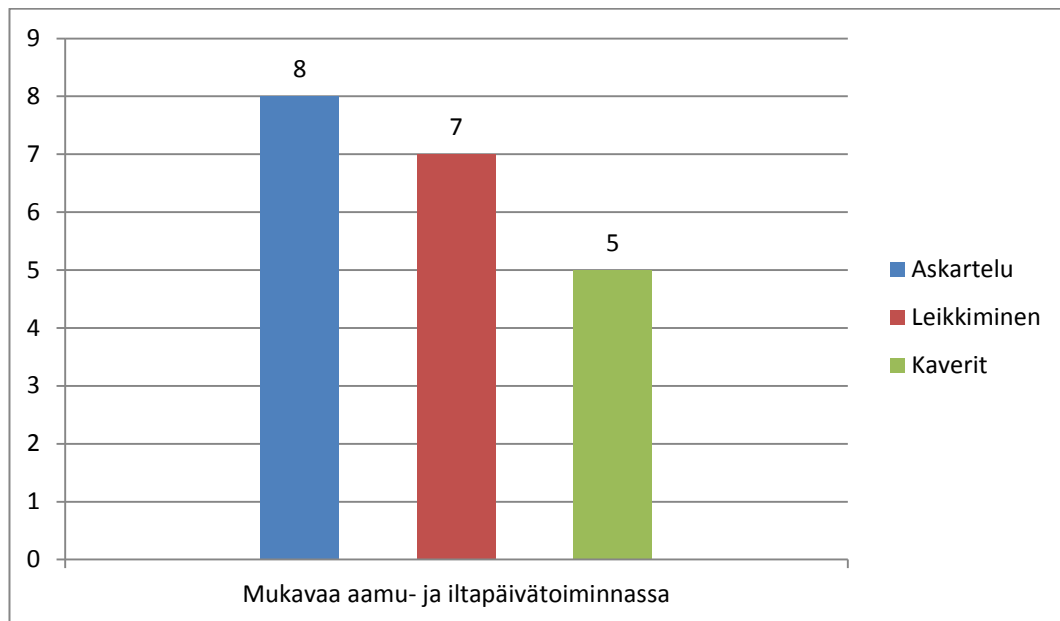
” Pelata legoilla, autoilla, biljardi. ”

” Lukeminen aikuiset! Askarteleminen. Oikeasti aamu- ja iltapäivätoiminnassa on kaikki kivaa! Jee.

” Kaverit ja askartelut.”

” Leikkiminen, liikuntasalissa käyminen, askartelu ja lukeminen.”

”Kaverit askartelu, väritys.”

Kuvio 17. Mukavaa aamu- ja iltapäivätoiminnassa.

Seitsemännessä kysymyksessä lapset saivat kuivailla, mikä heidän mielestään ei ole mukavaa aamu- ja iltapäivätoiminnassa (**Kuvio 18.**). Kahdeksassa vastauksessa viitattiin kiusaamiseen / ärsyttämiseen ja neljässä vastauksessa meteliin. Vastaajista neljä jätti kohdan tyhjäksi. Tässä lasten vastauksista muutamia:

” Jos joku kiusaa. ”

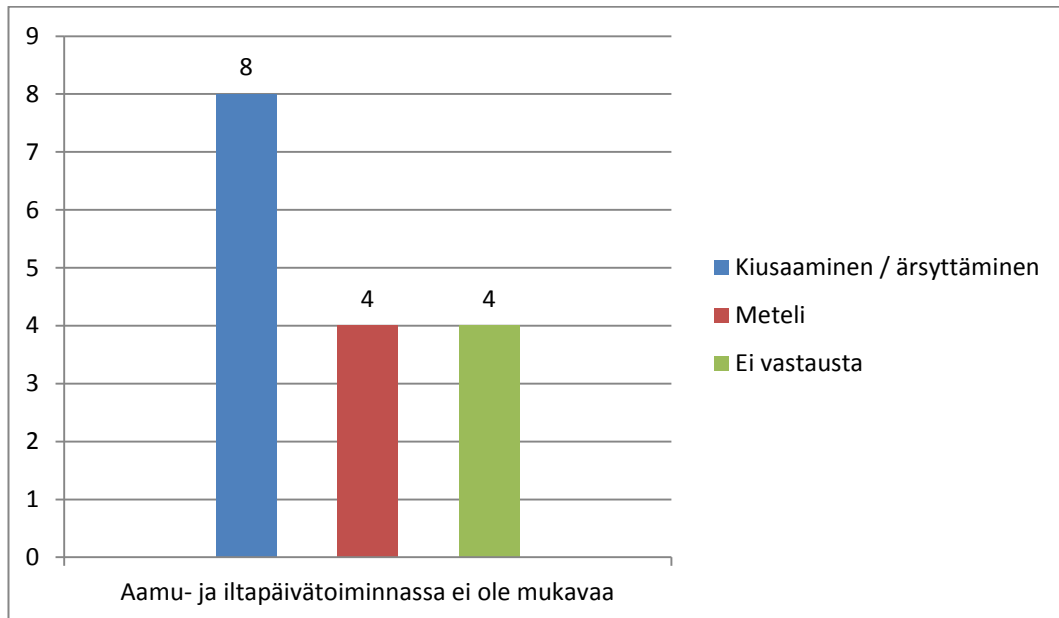
” Se jos kiusataan. Ja se jos joku ärsyttää. Se jos joku puhuu kun katsotaan teeveetä.”

” Riehumisesta. ”

” Siellä on meteliä joskus liikaa. ”

” Se että toiset huutaa. ”

” Olen tyytyväinen kaikkeen. ”

Kuvio 18. Aamu- ja iltapäivätoiminnassa ei ole mukavaa

Kahdeksannessa kysymyksessä kysyttiin mitä aamu- ja iltapäivätoiminnassa olisi mukavaa tehdä (**Kuvio 19.**). Vastanneista viisi viittasi Nuorisopuoleen, neljä leluihin / leikkimiseen ja kolme erityyppisiin retkiin. Vastanneista kuusi jätti kohdan tyhjäksi. Tässä lasten vastauksista muutamia:

” Mennä Nuoriskan puolelle uudestaan... ”

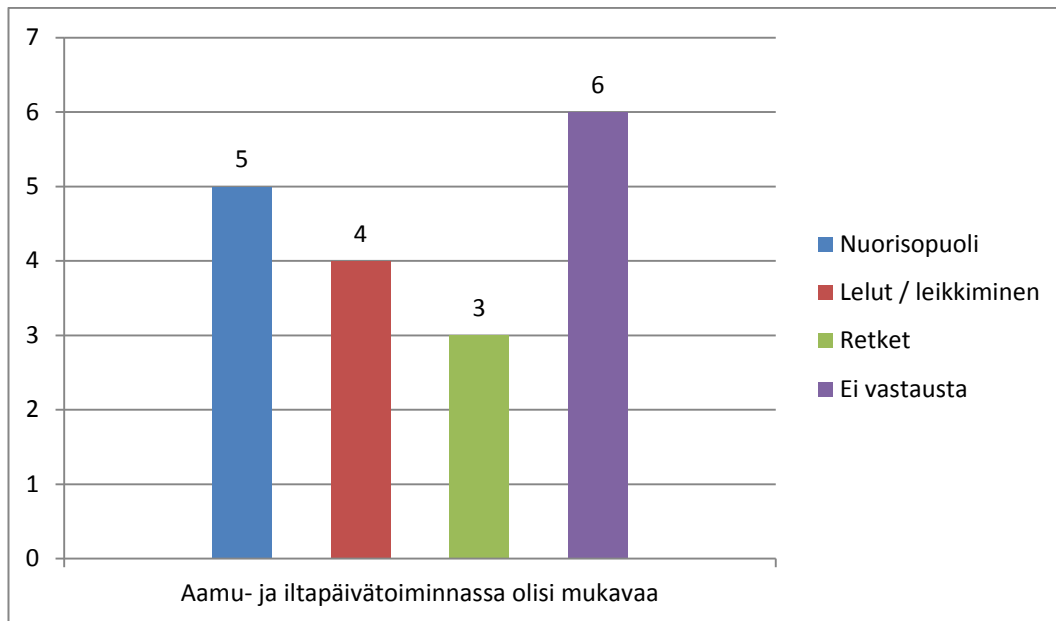
” Leikkiä niin paljon kuin haluaa, maalata joka päivä. ”

” Leikkiä ulkona leluilla. ”

” Olisi kiva mennä teatteriin, tulisi pitsaa ruuaksi. ”

” Kokkaaminen ja leipominen. Metsäretki. ”

Kuvio 19. Aamu- ja iltapäivätoiminnassa olisi mukavaa

8 JOHTOPÄÄTÖSET

Tutkimusongelmana oli selvittää vanhempien ja lasten tyytyväisyys Nummen koulun aamu- ja iltapäivätoimintaan. Tutkimuksen päätavoitteena oli Nummen koulun aamu- ja iltapäivätoiminnan kehittäminen, eli se miten jatkossa toimintaa voitaisiin kehittää edelleen. Tavoitteena oli saada mahdollisimman monipuolisia näkökulmia toiminnan kehittamisestä.

Tutkimuksen vanhemmille suunnatussa osuudessa selvisi, että kyselyyn vastanneet olivat pääosin tyytyväisiä Nummen koulun aamu- ja iltapäivätoimintaan. Vastaajista suurin osa oli tyytyväisiä henkilökunnan ammattitaitoon ja vastaajien mielestä henkilökunnalla oli aikaa keskustella heidän kanssaan. Nummen koulun aamu- ja iltapäivätoiminnan henkilökunnalla on tarvittava koulutus ja ammattitaitoisen henkilökunnan lisäksi hyvä yhteishenki. Tämä on varmasti vaikuttanut vanhempien vastauksiin koskien henkilökunnan ammattitaitoa. Vastauksista tulkitsen, että tapahtumia, joihin myös vanhemmat kutsuttaisiin voisi järjestää enemmänkin.

Vastaajista yli puolet oli tyytyväisiä tiedonkulun sujuvuuteen, tärkeimmäksi tiedottamisen muoto oli erilaiset kirjalliset tiedotteet. Toimintaa voisi suunnitella enemmän etukäteen, jolloin vanhemmat saisivat tiedon aikaisemmin. Vastauksissa mainittiin myös Wilma- ohjelmasta, jonne tiedotus on pääosin siirtynyt. Wilma-ohjelman kautta tiedonkulku on sujuvampaa aamu- ja iltapäivätoiminnan ja kodin välillä.

Yli puolet vastaajista oli erittäin tyytyväisiä tai melko tyytyväisiä aamu- ja iltapäivätoiminnan sisällöllisten kokonaisuuksien toteuttamiseen. Sisällöllisistä kokonaisuuksista nousi esille monipuolinen ja vaihteleva toiminta, mutta sisällöllisten kokonaisuuksien toteuttamisessa nähtiin myös kehitettävää. Esille tulleita asioita otetaan huomioon jatkossa toimintaa suunniteltaessa.

Suurin osa vastaajista oli joko erittäin tyytyväisiä tai melko tyytyväisiä niin tilojen kuin ilmapiirinkin viihtyvyyteen ja turvallisuuteen. Tilojen ja ilmapiirin viihtyvyydestä ja turvallisuuteen kiinnetään jatkossakin huomiota ja tarvittaessa puututaan erilaisiin epäkohtiin.

Vanhempien mielestä aamu- ja iltapäivätoiminnalla oli positiivinen vaikutus lapsen sosiaaliseen kehitykseen. Vanhemmista oli hyvä, että lapsilla oli turvallinen paikka, jossa olla. Aamu- ja iltapäivätoiminnassa voitaisiin opettaa lapsille erilaisia käyttäytymiseen liittyviä asioita sekä käytännön taitoja. Vanhemmat antoivat positiivista palautetta aamu- ja iltapäivätoiminnasta.

Tutkimuksen lapsille suunnatussa osuudessa kävi ilmi, että eniten lapset olivat tyytyväisiä aamu- ja iltapäivätoiminnan henkilökuntaan, kavereihin ja leluihin. Henkilökunnalla on kaikilla tarvittava koulutus ja ammattitaito. Ajattelemme lasten parasta ja työyhteisössä puhallamme yhteen hiileen.

Eniten kehitettävää lasten mielestä olisi, että aamu- ja iltapäivätoiminnassa olisi rauhallinen paikka, jossa voisi levätä, ulkoilun määrässä ja välipalassa. Uskon, että aika monen lapsen välipalaa koskevan vastauksen kohdalla vaikuttaa se, että menemme koulun puolelle välipalalle.

Mukaviksi asioiksi aamu- ja iltapäivätoiminnassa lapset kokivat askartelemisen, leikkimisen ja kaverit. Lasten mielestä kiusaaminen / ärsyttäminen ja meteli eivät olleet mukavia. Omia ideoita koskevat asiat olivat meno nuorisopuolen tiloihin, lelut / leikkiminen sekä retket. Askarteleminen harjaannuttaa erilaisia kädentaitoja ja luovuutta. Aamu- ja iltapäivätoiminnassa on ohjattua askartelua sekä vapaata askartelua, jossa lapset saavat askarrella materiaaleista erilaisia asioita. Kaikki tavallisesta arkipäivästä poikkeava toiminta on lasten mielestä tavallisesti mukavaa, kuten nuorisopuolelle meneminen sekä retket.

9 POHDINTA

Kysely oli suunnattu Nummen koulun aamu- ja iltapäivätoiminnan osallistuville lapsille ja heidän vanhemmilleen. Vastaukset kertovat heidän mielipiteensä Nummen koulun aamu- ja iltapäivätoiminnasta. Tuloksista olisi ilmennyt erilaisia asioita, jos sama kysely olisi esimerkiksi toteutettu keväällä 2012. Kyselyvastaukset kertovat juuri tämänhetkisestä tilanteesta sekä niin vanhempien kuin lasten mielipiteistä. Myös myöhemmin voidaan palata tähän kyselyyn ja tarkastella asioita senhetkisestä näkökulmasta ja tarpeista. Jatkossakin olisi hyvä tehdä samantyyppisiä yksikkökohtaisia kyselyitä, joista selviää juuri tietyn aamu- ja iltapäivätoiminnan paikan hyvät asiat sekä ne, joissa vastaajat näkevät jotain kehitettävää.

Teoriatietoa löytyi monipuolisesti ja sitä karsinkin jonkin verran. Pyrin löytämään monipuolisia ja luotettavia lähteitä sekä tekemään opinnäytetyöstäni mielenkiintoisen luettavan. Tarkoitukseni oli tehdä opinnäytetyöstäni sellainen, että kenen tahansa olisi se helppo lukea. Kyselylomakkeeseen olin melko tyytyväinen. Kyselylomake oli mielestäni suhteellisen helppo laatia, sillä minun oli helppo ajatella asiaa käytännönläheisesti ja lähteä sitä kautta työstämään kyselylomaketta. Muutamaa kysymystä olisin voinut hieman tarkentaa ja kysymysten järjestystä vaihtaa sellaiseen järjestykseen, että niitä olisi helpompi tulkita.

Minusta oli hienoa saada paljon vastauksia, joiden kautta tiedämme mikä toiminnassamme on hyvin ja sen missä olisi vielä kehitettävää. Minua yllätti se, miten samantyyppisesti vanhemmat ja lapset olivat kyselyyni vastanneet. Tästä syystä vastauksia oli myös helppo luokitella ja toivon, että tutkimuksestani olisi hyötyä ja siitä saisi vinkkejä toimintaan nyt ja tulevaisuudessakin. Jatkotutkimusehdotukseni on, että myös jatkossa voitaisiin tehdä yksikkökohtaisia tutkimuksia, joiden avulla pystytään mittaamaan lasten ja vanhempien tyytyväisyyttä aamu- ja iltapäivätoimintaan.

Opinnäytetyö kokonaisuudessaan oli opettava ja pitkäjänteisyyttä yhden kokonaisuuden parissa kasvattava kokonaisuus. Varsinkin tutkimus

kokonaisuudessaan oli mielenkiintoinen ja antoisa. Toivon, että tutkimuksestani olisi hyötyä toiminnan kehittämisessä. Lukijoilla on opinnäytetyöni kautta mahdollisuus saada lisää tietoa aamu- ja iltapäivätoiminnasta sekä aamu- ja iltapäivätoiminnassa työskentelevät ohjaajat voivat saada opinnäytetyöstäni vinkkejä toimintaansa ja sen suunnitteluun.

LÄHTEET:

Anttila, R. , Eronen, S. , Kallio, M. , Kanninen, K. , Kauppinen, L. , Paavilainen, P. & Salo S 2005. Persoona 2 kehityspsykologia. Helsinki Edita Prima Oy.

Cole M & Cole S. 2000. The development of children. Library of Congress Cataloging-in-Publication Data. New York, NY. Worth Publishers.

Dunderfelt, T. 2011. Elämänkaaripsykologia. 14. uudistettu painos. Helsinki WSOYpro Oy.

Harju H. Rajala R (toim.) 2005. Lapsen parhaaksi – tukea aamu- ja iltapäivätoimintaan. Opetushallitus & Opetusministeriö.

Helenius A, Hintikka M & Vähänen L. 2004. Leikistä totta omaehtoisen leikin merkitys. Helsinki 2004. Tammi Oy.

Horppu, S. , Leppämäki, P. & Nurmiranta H. 2009. Kehityspsykologiaa lapsuudesta vanhuuteen. 1.painos. Hämeenlinna. Kariston kirjapaja Oy.

Isoherranen, K. 2005. Moniammatillinen yhteistyö. 1.-2 p. Vantaa. Dark Oy.

Jansa-Tapio, K (toim.) 2009. Vinhat touhut levon hetket; virikkeitä aamu- ja iltapäivätoimintaan. Helsinki. Lasten Keskus Oy.

Karvonen, P. & Lehtinen T. 2009. Yhdessä leiki liiku ja lue lapsesi kanssa. Jyväskylä Erilaisten oppijoiden liitto ry & Helsingin seudun erilaiset oppijat ry (HERO)

Kasvatus- ja opetusviraston tilasto 20.01.2013.

Koivula, P. Rajala, R (toim.) 2005. Lapsen parhaaksi – tukea aamu- ja iltapäivätoimintaan. Opetushallitus & Opetusministeriö.

Kuplainen, R. & Sintonen S. 2009. Medialukutaidot osallisuus mediakasvatus. Helsinki Oy Yliopistokustannus, HYY yhtymä

L1.10.2002/145.Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi maahanmuuttajien erityistuesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi.

Niemi, T. , Neitosvuori, L. & Virikko H. 2006. Hyvinvointialan viestintä. 1. painos. Helsinki Edita Prima.

Nissilä, L. Rajala, R. (toim.) 2005. Lapsen parhaaksi – tukea aamu- ja iltapäivätoimintaan. Opetushallitus & Opetusministeriö.

Opetushallitus 2011. Perusopetuksen aamu- ja iltapäivätoiminnan perusteet 2011. Tampere. Tampereen Yliopistopaino Oy.

Suosalo, A. & Tavasti, A. 2008. Lasten aurinkovuosi. Kustannusosakeyhtiö Sammakko.

Uoti, A. Riitta, R. (toim.) 2005. Lapsen parhaaksi – tukea aamu- ja iltapäivätoimintaan. Opetushallitus & Opetusministeriö.

Vaasan kaupunki, Kasvatus- ja opetusvirasto. Varhaiskasvatus- ja opetuslautakunta §39/2.5.2012. Perusopetuksen aamu- ja iltapäivätoiminnan toimintasuunnitelma 2012-2013.

Eerola R. 2004. NUORI SUOMI Ry. Koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminnan käsikirja. Viitattu 04.02.2013.
http://www.nuorisuomi.fi/files/ns2/liikuntakerhot_PDF/AIPkasikirja.pdf

Iivonen E. 2009. Koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminnan lainsäädännön toimivuus, toiminnan laatu ja muutostarpeet – Opetusministeriön työryhmämuistioita ja selvityksiä 2009:8. Yliopistopaino.
<http://www.minedu.fi/export/sites/default/OPM/Julkaisut/2009/liitteet/tr08.pdf?lang=fi>

Koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminta. Viitattu 20.03.2013. <http://www.apip.fi/>

Lasten hyvä arki. Ravinto. Viitattu 15.02.2013
<http://www.kansanterveys.info/lastenarki/ravinto.htm>

Liikuntavammojen valtakunnallinen ehkäisyohjelma, LIVE. Lepo ja rentoutuminen. Viitattu 15.02.2013.
<http://www.tervekoululainen.fi/elementit/unijalepo/lepojarentoutuminen>

MLL. Fyysinen kehitys. Viitattu 03.02.2013.
http://www.mll.fi/vanhempainnetti/tietokulma/kasvu_ ja_ kehitys/7_9- vuotias/fyysinen_ kehitys/

MLL. Leikin merkitys lapselle. Viitattu 12.02.2013.
http://www.mll.fi/vanhempainnetti/lasten_leikit/leikin_ merkitys_ lapselle/

MLL. Koululaisen uni. Viitattu 15.02.2013.
http://www.mll.fi/vanhempainnetti/tietokulma/uni_ ja_ ravitseminen/uni/koululainen/

Nuori Suomi - Iloa liikkeelle. Lasten ja nuorten liikunnan asiantuntijaryhmä 2008. Viitattu 15.02.2013.
http://nuorisuomi.fi/files/ns2/Koulu_PDF/080129Liikuntasuositus- kirja%28kevyt%29_08.pdf

Opetushallitus 2010. Aamu- ja iltapäivätoimintaa koskeva lainsäädäntö. Viitattu 19.4.2013.
http://www.oph.fi/saadokset_ ja_ ohjeet/lainsaadanto/aamu_ ja_ iltapaivatoiminta

Opetushallitus 2011. Eettisestä kasvatuksesta ja kasvusta. Viitattu 20.01.2013.
http://www.edu.fi/miina_ville_ ja_ kulttuurin_arvoitus/etn_tyotapoja/eettisesta_ kasvatuksesta_ ja_ kasvusta

Opetushallitus 2013. Suuri mediaseikkailu mediakasvatusmateriaali. Viitattu 20.02.2013.

http://www.edu.fi/yleissivistava_koulutus/aihekokonaisuudet/viestinta_ja_mediataito/103/0/suuri_mediaseikkailu_-mediakasvatusmateriaali

Opetus- ja kulttuuriministeriö 2012. Perusopetuksen laatukriteerit - perusopetuksen, perusopetuksen aamu- ja iltapäivätoiminnan sekä kerhotoiminnan laatukriteerit. Kopijyvä Oy.
<http://www.minedu.fi/export/sites/default/OPM/Julkaisut/2012/liitteet/okm29.pdf?lang=fi>

Psychology Campus. Child Psykology. 2004 – 2008. Viitattu 04.05.2013.
<http://www.psychologycampus.com/child-psychology/>

Psychology Campus. Effective Learning Environments. 2004 – 2008. Viitattu 04.05.2013.
<http://www.psychologycampus.com/educational-psychology/learning-environments.html>

Rajala Riitta (toim.). 2007. Eritystä tukea tarvitsevat oppilaat aamu- ja iltapäivätoiminnassa. Viitattu 24.01.2013. <http://apip.fi/files/663.pdf>

SCAN (Stop Child Abuse Now) of Northern Virginia. Social Development in Children. 2004 – 2012. Viitattu 04.05.2013. <http://www.scanva.org/prc-social-development-in-children.htm>

Valvira 2013. Salassapito- ja vaitiolovelvollisuus. Viitattu 20.10.2012.
http://www.valvira.fi/ohjaus_ja_valvonta/terveydenhuolto/salassapito/salassapito_ja_vaitiolovelvollisuus

Vexom 2006. Eriksonin psykososiaalinen kehitysteoria. Viitattu 03.02.2013.
<http://fi.shvoong.com/social-sciences/psychology/152485-eriksonin-psykososiaalinen-kehitysteoria/>

Wellou. Välipalat / 6-9 v. Viitattu 20.02.2013
http://www.wellou.fi/opettajat/?p=opettajat_valipalat

LIITE 1. TUTKIMUSLUPA

VAASAN AMMATTIKORKEAKOULU
 VASA YRKESHÖGSKOLA
 UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

TUTKIMUSLUPA-ANOMUS OPINNÄYTETYÖTÄ VARTEN

OPISKELIJAN TIEDOT:		
Opinnäytetyön tekijä(t): <i>Sanna Somppi</i>	Opiskelijanumero: <input type="text"/>	Koulutusohjelma: <i>Sosionomi</i>
Osoite: <input type="text"/>	Puhelinnumero: <input type="text"/>	Sähköposti: <input type="text"/>
TUTKIMUKSEN KOHDEORGANISAATION TIEDOT:		
Organisaation nimi ja tulosyksikkö: <i>Nummen koulun aamu- ja iltapäivätoiminta / Ristikka</i>		
Yhteyshenkilön nimi, sähköposti, puhelin: <input type="text"/>		
Mahdollisen työelämäohjaajan nimi, sähköposti, puhelin: <input type="text"/>		
OPINNÄYTETYÖN TIEDOT:		
Opinnäytetyön nimi: <i>YHTEISTYÖTÄ LAPSEN PARHAAKSI</i> <i>Tyytyväisyyskysely Nummen koulun aamu- ja iltapäivätoimintaan osallistuville lapsille ja heidän vanhemmiltaan</i>		
Opinnäytetyötutkimuksen tarkoitus: <i>Toiminnan kehittäminen</i>		
Opinnäytetyön ohjaajan nimi, sähköposti, puhelin: <i>Hans Frantz</i> <input type="text"/>		

OPINNÄYTETYÖN SOPIMUSEHDOT

Opinnäytetyön ohjaus ja vastuut

Vastuu opinnäytetyön tekemisestä ja tuloksista on opiskelijalla. Vaasan ammattikorkeakoulun vastuu rajoittuu opinnäytetyön ohjaukseen. Toimeksiantaja sitoutuu antamaan opiskelijan käyttöön kaikki opinnäytetyön tekemisessä tarvittavat tiedot ja aineistot sekä ohjaamaan opinnäytetyötä toimeksiantajaorganisaation näkökulmasta sopimuksen mukaan. Opiskelija sitoutuu palauttamaan toimeksiantajalle työn aikana käyttöön saamansa luottamuksellisen aineiston opinnäytetyön valmistuttua tai kun osapuolet yhdessä sopien toteavat, ettei yhteistyöedellytyksiä työn loppuunsaattamiseksi ole.

VAASAN AMMATTIKORKEAKOULU

Wolffintie 30, 65200 VAASA
 Puh. 020 766 3300, faksi (06) 326 3002
 info@puv.fi, www.puv.fi
 Y-tunnus 2267669-3

Oikeudet tuloksiin

Tekijänoikeus ja omistusoikeus opinnäytetyön tuloksiin ja muuhun aineistoon kuuluvat opinnäytetyön tekijälle. Toimeksiantaja saa käyttöoikeuden opinnäytetyön tuloksiin ja niiden hyödyntämiseen. Opinnäytetyön tekijä on velvollinen raportoimaan opinnäytetyön tulokset toimeksiantajalle.

Tulosten julkistaminen ja luottamuksellisuus

Opinnäytetyö on kokonaisuudessaan julkinen. Mikäli opinnäytetyö sisältää liikesalaisuuksia tai muuta julkisuuslaissa salassa pidettävää tietoa, on opinnäytetyön raportti laadittava siten, että tietojen luottamuksellisuus säilyy. Opinnäytetyön kirjallinen osa voidaan julkaista myös Theseus -tietokannassa Internetissä.

Opinnäytetyön osapuolet (opiskelija, toimeksiantaja, ohjaaja) sitoutuvat pitämään salassa kaikki opinnäytetyön tekemisessä ja sitä edeltävissä tai sen jälkeisissä neuvotteluissa esiin tulevat luottamukselliset tiedot ja asiakirjat sekä pidättäytymään käyttämästä hyväkseen toisen osapuolen ilmaisia luottamuksellisia tietoja ilman erillistä lupaa.

Opinnäytetyön kustannukset

Opinnäytetyöstä mahdollisesti aiheutuvien kustannusten korvaamisesta sopivat toimeksiantaja ja opinnäytetyön tekijä keskenään. Pääsääntöisesti Vaasan ammattikorkeakoulu ei vastaa yksittäisen opinnäytetyön kustannusten korvaamisesta.

Päiväys: 22.2.2015 Opinnäytetyön tekijän allekirjoitus: _____

Liitteet: Tutkimussuunnitelma liitteineen

Sanna Scmppi

Tutkimuslupa opinnäytetyötä varten

- Myönnetty anomuksen mukaan
 Hylätty
 Myönnetään seuraavin korjauksin

- Kohdeorganisaation nimi SAA esiintyä opinnäytetyössä
 Kohdeorganisaation nimi EI SAA esiintyä opinnäytetyössä

Päiväys

22.2.2015

Allekirjoitus

K. Luoma

Nimen selvennys

KAT LUOMA

VAASAN AMMATTIKORKEAKOULU

Wolffintie 30, 65200 VAASA
Puh. 020 766 3300, faksi (06) 326 3002
info@puv.fi, www.puv.fi
Y-tunnus 2267669-3

LIITE 2.

SISÄLLÖLLISET KOKONAISUUDET NUMMEN KOULUN AAMU- JA ILTAPÄIVÄTOIMINNASSA

Aamu ja iltapäivätoiminnalla on monta hyödyllistä kasvattavaa asiaa, jotka ohjaavat lapsen kehitystä oikeaan suuntaan. Sisällölliset kokonaisuudet kattavat laajasti monta eri osa-aluetta, jotka ovat tärkeitä lasten kasville ja kehitykselle sekä ovat myös osa lasten vapaa-aikaan kuuluvaa toimintaa. Toimintaa suunniteltaessa ja sitä toteutettaessa tulee ottaa huomioon lapsen psykologinen kehitys. Tärkeää on kuitenkin myös huomioida jokaisen lapsen yksilöllinen kehitys sekä yksilölliset tarpeet. Lapsen aidosta kohtaamisesta ja luottamuksen saavuttamisesta muodostuu kokonaisuus, jolla pääsemme lähemmäs lapsen ajatusmaailmaa ja tarpeita.

Toimintaa suunnitellaan yhdessä muiden työntekijöiden kanssa. Jokaiselle työntekijälle annetaan mahdollisuus tuoda omia ajatuksia ja ideoitaan esille. Kuukauden toimintasuunnitelma on aina alustava ja toimintaa voidaan mahdollisuuksien mukaan muuttaa tai ottaa lisätä sellaista toimintaa, jota ei ole vielä toimintasuunnitelmaan kirjattu. Toiminnassa otetaan huomioon erilaisia kulttuuriin liittyviä juhlia ja tapahtumia. Toteutuksessa huomioidaan kulttuurin ja perinteiden omaavat lapset.

Toiminta on lapsilähtöistä, jolla tarkoitetaan, että toimintaa suunniteltaessa ja sen toteutuksessa otetaan huomioon lasten mielipiteet ja kiinnostuksen kohteet. Vanhempien kanssa tehdään yhteistyötä ja toiminnassa otetaan huomioon heidän toiveensa. Lasten osallisuutta lisätään siten, että toteutetaan toimintaa lapsilähtöisesti, eli otetaan lasten mielipiteet ja toivomukset huomioon toiminnan suunnittelussa ja toteuttamisessa. Myönteisiä kokemuksia pystytään luomaan lapsille myönteisen ja kannustavan ilmapiirin avulla.

Huoltajille tiedotetaan toiminnasta ja tapahtumista erilaisilla tiedotteilla, jotka ovat siirtyneet maaliskuusta lähtien Wilman- ohjelman puolelle. Wilma on ohjelma, jonka avulla vanhemmat pystyvät seuraamaan lapsensa koulunkäyntiä ja siirtämään tietoa eri tahoilta toisille. Joka kuukausi kirjoitetaan kuukausikirje,

jossa kerrotaan tulevasta toiminnasta ja muista ajankohtaisista asioista. Lisäksi lisätiedotteita lähetetään tarpeen mukaan. Vanhempien kanssa jutellaan ja vaihdetaan päivän kuulumiset, kun lapsia haetaan lasta aamu- ja iltapäivätoiminnasta. Lisäksi vanhempiin ollaan tarvittaessa yhteydessä puhelimitse. Yhteistyötä tehdään esimerkiksi kasvatus- ja opetusviraston, Nummen koulun rehtorin, opettajien, koulukuraattorin, koulunkäynninohjaajien, keittäjän ja siistijän kanssa. Lisäksi yhteistyötä tehdään myös Ristikan nuoriso-ohjaajien kanssa sekä Kyläkeskus Kultanummen kanssa. Kyläkeskus Kultanummi on yksi Vaasassa toimiva Setlementtiyhdistys ry:n ylläpitämä toimintamuoto.

Ohjaajat ovat aidosti kiinnostuneita lapsista ja heidän arjestaan. Ryhmässä lapsi tarvitsee monia taitoja ja myös oppii niitä. Nummen koulun aamu- ja iltapäivätoiminnassa puututaan erilaisiin kiusaamistilanteisiin. Lapsia rohkaistaan selvittämään erilaiset ristiriidat ja erimielisyydet joko yhdessä ohjaajan avustuksella tai mahdollisesti lapset selvittävät erimielisyydet keskenään. Lasta kehdetään onnistumisista sekä kannustetaan ja tuetaan tarvittaessa.

Leikki on tärkeä osa lasten arkea ja siihen tulee aamu- ja iltapäivätoiminnassa panostaa niin, että lapsille annetaan aikaa ja tilaa leikkiä. Lisäksi ympäristön tulee olla virikkeellinen ja sellainen, että se tukee myös lapsen oppimista. Lapsilla on paljon tilaa ja mahdollisuuksia leikkiä. Leluja vaihdellaan tietyin väliajoin. Lapsilla on mahdollisuus leikkiä esimerkiksi koti, kampaamo, auto tai erilaisia rakenteluleikkejä legoilla ja palikoilla.

Lapsia kannustetaan leikkimään yhdessä toisten kanssa ja tarvittaessa puututaan leikin kulkuun, mikäli huomataan, että leikissä esimerkiksi syrjitään jotakuta. Lasten kielenkäyttöön kiinnitetään huomiota ja puututaan esimerkiksi kiroiluun. Lapsille opetetaan taitoja, joiden avulla heidän on helpompi tulla toisten lasten kanssa toimeen ja olemaan kavereita keskenään. Maahanmuuttajataustaisia lapsia kehoitetaan puhumaan suomen kieltä, sillä siten suomen kielen puhumisen taito kehittyy. Aikuiset ovat vuorovaikutuksessa niin lasten kuin muidenkin aikuisten kanssa ja ovat samalla esimerkkinä lapsille, siinä miten olisi hyvä toimia erilaisissa vuorovaikutustilanteissa.

Toiminnan suunnittelussa ja toteutuksessa otetaan huomioon lasten tarve liikkumiseen. Erilaisia liikunnan muotoja järjestetään niin ulkona kuin sisätiloissakin. Lapsilla on mahdollisuus erilaisiin liikunnallisiin leikkeihin ja peleihin, joiden avulla heidän on helpompi löytää liikunnan riemu, ilo ja onnistumisen hetket. Sali on käytössä kolmena päivänä viikossa ja myös pihalla on tilaa juosta ja leikkiä.

Lapsille tarjotaan joka iltapäivä monipuolinen ja terveellinen välipala. Lapsilla on mahdollisuus tuoda myös tuoda oma aamupala Ristikkaan. Iltapäivällä käydään tavallisesti syömässä Nummen koulun R-kiinteistössä, jossa keittäjä on laittanut välipalan valmiiksi. Joskus syödään myös iltapäivällä Ristikassa ja välipalan laittaa esille joku ohjaajista. Myös lapset saavat olla apuna esimerkiksi pöytien pyyhkimisessä tai välipalan esille laittamisessa. Välipalan sujumuuden avuksi on otettu käyttöön hymynaamat, jotka kertovat siitä miten välipala on sujunut. Kun iloisia hymynaamoja on kerätty tarvittava määrä, mennään alakertaan, joka on nuorisosaalissa käytössä iltapäivisin ja iltaisin. Alakerrassa on esimerkiksi laulettu ja pelattu. Lisäksi jokaisella lapsella käytössään välipalavihko, jonne lapsi kerää leimoja ja tarroja.

Jokainen lapsi on oma yksilönsä ja myös lapsille unentarve vaihtelee samalla tavalla, kuin aikuisillakin. Ristikassa on käytössä avaruushuone, jossa lapsilla on mahdollisuus rentoutua. Kun kyseinen huone otetaan muuhun käyttöön, voivat lapset halutessaan lepäillä esimerkiksi sohvalla tai patjoilla.

Nummen koulun aamu- ja iltapäivätoiminnassa ei olla vielä käytetty Suurta mediaseikkailua, mutta meillä on ollut talven aikana tietokonepäivät kaksi kertaa viikossa. Tällöin lapset ovat saaneet pelata tietokoneella erilaisia lapsille sopivia pelejä aina kymmenen minuuttia kerrallaan. Suuri mediaseikkailu lisätään toukokuun toimintasuunnitelmaan. Yksi ohjaajista on aikaisemmin käynyt koulutuksen, jossa hän sai lisätietoa Suuresta mediaseikkailusta. Lapsille annetaan tilaa ja tarvikkeita itseilmaisuuksiin. Lapsilla on esimerkiksi käytössä erilaisia materiaaleja, joista he saavat askarrella ja toimintaan on kuulunut myös soittamista ja laulamista.

Nummen koulun aamu- ja iltapäivätoiminnassa kiinnitetään huomiota siihen, että jokaisella lapsella on hyvä ja turvallinen olo aamu- ja iltapäivätoiminnassa. Fyysisellä turvallisuudella tarkoitetaan esimerkiksi sitä, että toimitilat ja käytössä olevat materiaalit soveltuvat lasten käyttöön. Psykkisellä turvallisuudella tarkoitetaan esimerkiksi sen sijaan sitä, että lapsi saa vapaasti olla oma itsensä ja ilmaista omia mielipiteitään ja ajatuksiaan. Lisäksi aamu- ja iltapäivätoiminnan henkilökunnan on pidettävä kiinni sellaisista periaatteista, jotka toimivat lapsen kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin edistämiseksi. Tarvittaessa tulee henkilökunnan puuttua epäkohtiin.

Ohjaajien tavoitteena on luoda luottamuksellinen ja turvallinen suhde jokaiseen aikuiseen. Lapsille opetetaan erilaisissa arkipäivän todellisissa tilanteissa oikean ja väärän eroa ja auttaa lasta ymmärtämään erilaisten toimintamallien seuraukset. Lapsia kannustetaan tulemaan toimeen muiden lasten kanssa ja erilaisiin ristiriitatilanteisiin puututaan niiden tarvitsemalla tavalla. Ohjaajat keskustelevat, ohjaavat ja auttavat lasta löytämään sopivan ratkaisumallin tilanteisiin.

Lapsia opetetaan kunnioittamaan ja arvostamaan eri kulttuuritaustan omaavat lapset ja perheet. Lapsen tausta ja kulttuuriin liittyvät asiat otetaan huomioon arkipäivässä esimerkiksi ruokavaliossa tai uskontoon liittyvissä asioissa. Aamu ja iltapäivätoiminnassa työskentelevien henkilöiden tulee huolehtia siitä, että ketään kiusata aamu- ja iltapäivätoiminnassa esimerkiksi etnisen alkuperänsä vuoksi. Työntekijöiden tulee puuttua erilaisiin kiusaamistilanteisiin ja opettaa lapsille suvaitsevaisuutta ja avarakatseisuutta esimerkiksi keskustelemalla sekä leikkien tai teemaviikkojen avulla.

Lapsia kannustetaan siihen, että he korjaisivat jälkensä ja pitäisivät huolta omista ja muiden tavaroista. On opetettu, että on reilua auttaa kaveria siivoamisessa. Lapsilla on käytössä siivousvihot, joihin he saavat tarran kun ovat siivonnet. Lisäksi voidaan järjestää yhteisiä siivoustalkoita lasten kanssa, kuten esimerkiksi pihan siivoustalkoot. Toimintaan on kuulunut metsäretkiä ja lapsia on opetettu kunnioittamaan luontoa. Askarteluun käytetään erilaisia kierrätysmateriaaleja ja lajitellaan jätteet oikein.

LIITE 3.**NUMMEN KOULUN AAMU- JA ILTAPÄIVÄTOIMINNAN TOIMINTASUUNNITELMA SYKSY 2012 JA KEVÄT 2013.**

Toimintasuunnitelma on alustava suunnitelma, johon on voinut tulla muutoksia. Alkuperäisessä suunnitelmassa näkyy myös päivämäärät, mutta tänne en ole niitä laittanut.

Lapsilla on ollut ympäri vuoden käytössään erilaisia materiaaleja, joista he ovat saaneet askarrella mitä haluavat. Salissa on järjestetty salipäivinä monipuolista toimintaa esimerkiksi tanssia, ohjattuja liikuntaleikkejä, sählyä ja muita pallopelejä, leikkivarjoleikkejä, tempurata sekä vapaata leikkiä ja toimintaa. Toiminnassa ja sen suunnittelussa otetaan huomioon lasten ja vanhempien toiveet. Esimerkiksi musiikkimaalausta on järjestetty monta kertaa, sillä lapset ovat toivoneet sitä. Retkiä ollaan järjestetty mahdollisuuksien mukaan. Nummen koulun aamu- ja iltapäivätoiminta on lähellä pientä metsää. Ristikassa on isot patjat, joissa on pienempiä patjoja, joista saa rakennella vaikka majoja. Musiikkimaalausta on ollut monta kertaa, Syntymäpäiviä on juhlittu kerran kuukaudessa ja lisäksi ollaan järjestetty erilaisia juhlia sekä teemaviikkoja.

Syksy 2012	Kädentaidot	Liikunta	Luova ilmaisu	Luonto ja retket	Muut
E l o k u u	Nimikyltin askarteleminen Syysaskartelut Puutyöt	Ulkoilu Ulkoilekkejä Salipäivät ma, ke ja pe		Pihaan tutustuminen	Syntymäpäivät Yhteisten sääntöjen luominen
S y s k u u	Syntymäpäiväsorsa Syysaskartelujen materiaaleista Puutyöt jatkuvat	Ulkoilu Ulkoilekkejä Salipäivät ma, ke ja pe	Näytelmä- ja rakenteluleikit	Metsäretki	Syntymäpäivät Patjapäivät Lelupäivä Rentoutumishuone, jossa on kirjoja ja lehtiä
L o k a k u u	Isäinpäiväkortti- ja lahja Syysaskartelut jatkuvat	Ulkoileikit Salipäivät ma, ke ja pe	Nukketeatteriesitys lapsille Roolivaatteet Kauppaleikki	Metsäretki	Syntymäpäivät Lelupäivä / levyraati
M a r r a s k u u	Halloween askartelua Askartelua kierrätysmateriaaleista Joulusaskartelut alkavat	Ulkoilua Salipäivät: ma, ke ja pe	Erilaiset näytelmä sekä kampaamo- ja rakenteluleikit		Halloween juhla Isäinpäivätapahtuma Patjapäivät Syntymäpäivät Lelupäivä
J o u l u k u u	Joulupajat, jossa jokainen aikuinen on suunnitellut yhden joulusaskartelun Muita joulusaskartelua	Ulkoilua Salipäivät: ma, ke ja pe	Tunnelmallinen jouluhuone rentoutumiseen Jouluhuoneesta löytyy talvi- ja jouluaiheisia kirjoja ja cd-levyjä	Pikkuretkiä mersään	Pikkujoulujuhlat Syntymäpäivät Joulukalenteri

Kevät 2013	Kädentaidot	Liikunta	Luova ilmaisu	Luonto ja retket	Muut
T a m m i k u u	Ryhmätyönä talvimaisema ja muita talviaiheisiä askarteluja	Ulkoilua Salipäivät ma, ke ja pe	Laulaminen ja soittimet	Talvinen metsä	Lelupäivä Syntymäpäivät Patjapäivät Tietokonepäivät ti ja to
H e l m i k u u	Talviaiheiset askartelut jatkuvat Askarteluja avaruushuoneeseen Ystävänpäiväkortit	Ulkoilua Salipäivät ma, ke ja pe	Laulaminen, laululeikit, soittaminen ja musiikkimaalaus	Laskiaispulkkamäki	Syntymäpäivät Tietokonepäivät ti ja to Ystävänpäiväta pahtuma / teemaviikko Lelu / pelipäivä tai levyraati Kirjastosta lainatut kirjat ja cd-levyt
M a a l i s k u u	Talviaskarteluja Pääsiäisaskarteluja	Ulkoilua Salipäivät ma, ke ja pe	Avaruushuoneessa rentoutuminen Musiikkimaalaus	Pulkkamäki / Metsä	Patjapäivät Tietokonepäivät ti ja to Kirjastosta lainatut cd-levyt ja kirjat Syntymäpäivät Avarusteema jatkuu Pääsiäisteemaviikko Tyttöjen / poikienpäivä
H u h t i k u u	Äitienpäiväkortit Kevätmaisema ryhmätyönä Vappuaskartelut Muita kevätaskarteluja	Ulkoilua Salipäivät ma, ke ja pe	Musiikkimaalaus Käsinuket patjapäivinä ti, ke ja to	Keväinen metsä	Patjapäivät Leikkituokiot Syntymäpäivät
T o u k o k u u	Äitienpäiväkortit ja lahjat Hamahelmityöt Puutyöt Kevätaskarteluja	Mahdollisman paljon ulkoilua Liikuntaleikkejä ja pelejä ulkona	Katuliidut	Kevätretki Laivapuistoon Pieniä retkiä metsään (kirjastoretket)	Suuri Mediaseikkalu Syntymäpäivät Patjapäivät

LIITE 4.

Hei!

Olen Sanna Somppi ja opiskelen Vaasan Ammattikorkeakoulussa sosionomiksi. Opinnäyteyönäni teen tämän tyytyväisyyskyselyn Nummen koulun aamu- ja iltapäivätoimintaan. Saatujen vastausten perusteella saamme tietoa siitä mikä toiminnassamme on hyvin ja missä olisi vielä kehitettävää. Kyselyyn vastataan nimettömänä, joten vastaukset eivät ole täten tunnistettavissa.

Kyselyn pohjana olen käyttänyt, aamu- ja iltapäivätoiminnan tavoitteita:

- kodin ja koulun kasvatustyön tukeminen
- hyvinvoinnin, tunne-elämän ja sosiaalisen kehityksen tukeminen
- eettisen kasvun tukeminen
- osallisuuden, yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon edistäminen sekä sosiaalinen vahvistaminen

(Opetushallitus 2011, 4.)

sekä sisällöllisiä kokonaisuuksia:

- eettinen kasvu ja yhdenvertaisuus
- leikki ja vuorovaikutus
- liikunta ja ulkoilu
- ruokailu ja lepo
- kulttuuri ja perinteet
- kädentaidot ja askartelu
- kuvallinen, musiikillinen, kehollinen ja kielellinen ilmaisu
- mediataidot
- arkiaskareet, elinympäristö ja kestävä elämäntapa
- erilaiset tiedolliset ja taidolliset aihepiirit

(Opetushallitus 2011, 13.)

Opinnäytetyöni ollessa valmis voit käydä sen lukemassa internetistä Theseuksesta, jonne valmiit opinnäytetyöt julkaistaan, Mikäli sinulla on jotain kysyttävää tutkimuksestani, vastaan niihin mielelläni. Toivoisin saavani vastaukset torstaihin 21.3.2013 mennessä.

Ystävällisin terveisin: (Tässä kohdassa oli allekirjoitukseni ja yhteystietoni)

Lomakkeen täyttöohjeet: Laita rasti oikealle viivalle ja vastaa muihin kysymyksiin oman mielipiteesi mukaisesti.

Olen:

mies ___ nainen ___ vastaamme pariskuntana ___

1. Mitä mieltä olet aamu- ja iltapäivätoiminnan henkilökunnan ammattitaidosta?

Erittäin tyytyväinen ___

Melko tyytyväinen ___

En tyytyväinen, mutta en tyytymätönkään ___

Melko tyytymätön ___

Erittäin tyytymätön ___

En osaa sanoa ___

2. Mitä mieltä olet tiedonkulun sujuvuudesta aamu – ja iltapäivätoiminnan ja kodin välillä?

Erittäin tyytyväinen ___

Melko tyytyväinen ___

En tyytyväinen, mutta en tyytymätönkään ___

Melko tyytymätön ___

Erittäin tyytymätön ___

En osaa sanoa ___

Mikä on tällä hetkellä hyvin tiedonkulun suhteen?

Mitä kehitettävää on tiedonkulun suhteen?

---

3. Mikä on mielipiteesi aamu- ja iltapäivätoiminnan sisällöllisten kokonaisuuksien toteutumisesta aamu- ja iltapäivätoiminnassa? (Aamu- ja iltapäivätoiminnan sisällölliset kokonaisuudet lueteltu kyselyn ensimmäisellä sivulla.)

Erittäin tyytyväinen ___

Melko tyytyväinen ___

En tyytyväinen, mutta en tyytymätönkään ___

Melko tyytymätön ___

Erittäin tyytymätön ___

En osaa sanoa ____

Mitä on mielestäsi hyvin sisällöllisten kokonaisuuksien toteutumisessa?

Missä olisi kehitettävää sisällöllisten kokonaisuuksien toteutumisessa?

---

4. Mitä mieltä olet aamu- ja iltapäivätoiminnan tilojen viihtyvyydestä ja turvallisuudesta?

Erittäin tyytyväinen ____

Melko tyytyväinen ____

En tyytyväinen, mutta en tyytymätönkään ____

Melko tyytymätön ____

Erittäin tyytymätön ____

En osaa sanoa ____

5. Mitä mieltä olet aamu- ja iltapäivätoiminnan ilmapiirin viihtyvyydestä ja turvallisuudesta?

Erittäin tyytyväinen ____

Melko tyytyväinen ____

En tyytyväinen, mutta en tyytymätönkään ____

Melko tyytymätön ____

Erittäin tyytymätön ____

En osaa sanoa ____

6. Onko aamu- ja iltapäivätoiminnassa järjestetty mielestäsi tarpeeksi tapahtumia, joihin myös vanhemmat ovat saaneet osallistua?

Kyllä ____ Ei ____ En osaa sanoa ____

Omat ehdotukseni:

---

7. Oletko mielestäsi saanut tarpeeksi aikaa henkilökunnalta, mikäli olet halunnut jutella lapseesi liittyvistä asioista?

Kyllä ____ En ____ En osaa sanoa ____

Omat ehdotukseni:

---

8. Minkä verran aamu- ja iltapäivätoiminnassa tulisi mielestäsi olla vapaata toimintaa ja leikkiä?

---

9. Minkä verran aamu- ja iltapäivätoiminnassa tulisi mielestäsi olla ohjattua toimintaa? Esimerkiksi erilaisia toimintatuokioita.

---

10. Kerro, miten mielestäsi aamu- ja iltapäivätoiminta vaikuttaa lapsen kasvuun ja kehitykseen?

---

11. Millaisia arkielämän taitoja aamu- ja iltapäivätoiminnan henkilökunta voisi mielestäsi opettaa lapsille?

---

12. Mikä on mielestäsi tärkeää aamu- ja iltapäivätoiminnassa?

---

13. Mahdollinen muu palaute:

KIITOS VASTAUKSESTASI!

Tässä on lapsille suunnattu kysely, jonka täyttämässä voit auttaa lasta tarvittaessa.

Olen tyttö ___ poika ___

1. Miten viihdyt aamu- ja iltapäivätoiminnassa? 😊 ___ 😐 ___ ☹️ ___

2. Onko sinulla kavereita aamu- ja iltapäivätoiminnassa? 😊 ___ 😐 ___ ☹️ ___

3. Saatko mielestäsi tarpeeksi tukea läksyjen teossa? 😊 ___ 😐 ___ ☹️ ___

4. Onko aamu- ja iltapäivätoiminnassa rauhallinen paikka, jossa voit levätä jos sinua väsyttää? 😊 ___ 😐 ___ ☹️ ___

5. Mitä mieltä olet aamu- ja iltapäivätoiminnan:

leluista? 😊 ___ 😐 ___ ☹️ ___

aikuisista? 😊 ___ 😐 ___ ☹️ ___

ulkoilun määrästä? 😊 ___ 😐 ___ ☹️ ___

välipalasta? 😊 ___ 😐 ___ ☹️ ___

6. Mikä on mielestäsi mukavaa aamu- ja iltapäivätoiminnassa?

---

7. Mikä ei ole mielestäsi mukavaa aamu- ja iltapäivätoiminnassa?

---

8. Mitä aamu- ja iltapäivätoiminnassa olisi mielestäsi mukava tehdä? Nyt saat keksiä omia ideoitasi.

KIITOS VASTAUKSESTASI! 😊

